

Naujienu Antroji Dalis

NR. 443

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

JONAS GLUODAS

KUDIRKA IR ŠIANDIEN GYVAS

*Ne tas yra didis, prieš ką milijonai
Prispausti retežiais žemyn galvas lenkia,
O dvasioje keikia; didžiais ne tironai
Kurie reikia garbinti, nors jie visiems kenkia.*

Šiomet minime dr. Vinco Kudirkos gimimo šimtmetį. Jis palyginamai trumpai gyveno (1858-1899), bet paliko milžinišką savo rašto darbų lobį, kurį Amerikos Lietuvių Tėvynės Mylėtojų Draugija atspausdino šešiuose tomuose.

Dabar, įsigilinus į tuos jo raštus, susidaro įspūdis, kad dr. V. Kudirka juose ir po 100 metų nepaseno. Lietuvos žmonių išgyvenimai šiandien yra tie patys, kokius jis pavaizdavo savo raštuose anuomet.

Paprastai priimta galvoti, kad istorijos rato atgal nepasusi, kad gyvenimas eina pirmyn, kad žmonija vis geriau ir geriau tvarkosi. Tačiau pažangumo kreivė nėra pastovi: čia ji krypta pirmyn, čia vėl sustoja, čia grįžta atgal, arba duoda šuolį į šoną. Lietuvių tauta, kaip ir kitos tautos, istorijos raidoje išgyveno vyksmus, kurie kartojasi, kurie yra panašūs vienas į kitą ir kurie sukelia reaguojimus, jau anksčiau tautos pareikštus.

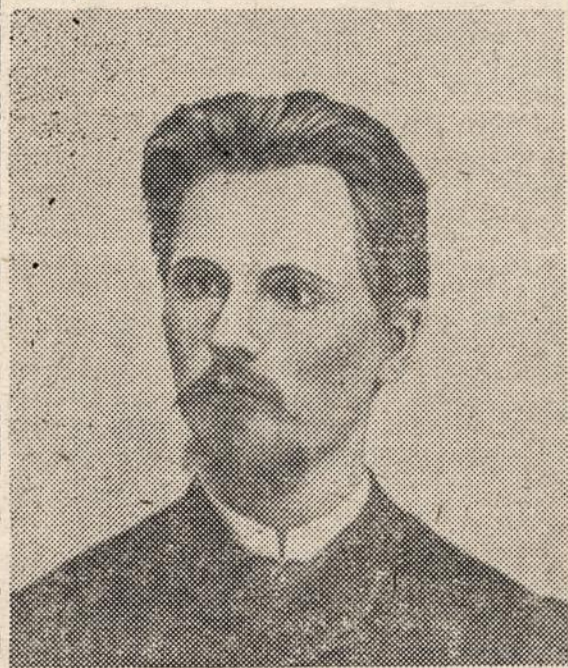
Dabartinės Lietuvos padėtis turi daug panašumo su Vinco Kudirkos laikotarpiu Lietuva. Anuomet Lietuva buvo carinių maskolių pavergta ir alinama. Šių dienų Lietuva tų pačių maskolių, bolševikine skraiste prisidengusių, okupuota ir išnaudojama.

Vinco Kudirkos laikais lietuviškas spausdintas žodis buvo uždraustas ir nuvarytas į pogrindį. Lietuvos jaunimas mokyklose buvo rusifikuojamas, mokinamas carus gerbti, varu varomas į jų karuncijas ir kitas carines iškilmes. Carų paveikslai kabėdavo mokyklose. Šiais laikais lietuviška spauda, nors formaliai ir leidžiama, tačiau, kaip ir anais laikais, maskoliai ją slopina, cenzūroja ir prievartauja. Jaunimas taip pat rusifikuojamas ir verčiamas garbinti sovietinius stabus. Į ilgą eiseną suvaroma ne vien mokyklinis jaunimas, bet visi dirbantieji. Maskoli-okupantą lietuviai privalo vadinti "didžiuoju broliu", kuris "išlaisvino liaudį" iš buržuazinio lietuviško jungo.

Anuomet lietuviški veikalai, vaidinami daugiausia klostymuose, turėjo būti iš anksto rusų cenzūros patikrinti. Lietuvių kalba rašyti laiškai, ypač gaunami iš užsienio, buvo griežtai cenzūruojami.

Šiais laikais Lietuvos teat-

ruose rodoma tik tas, kas maskoliams priimtina. Visi laiškai cenzūruojami ir fotografuojami.

Vinco Kudirkos laikais rusų valdžia degtinėje norėjo paskandinti lietuvių tautinę sąmonę. Valstiečiai, neseniai paleisti iš baudžiavos, neturėdami žemės, o kiti, kad ir gavę žemės, bet be priemonių įsikurti, skurdo ir vargo. Šiais laikais tie patys maskoliai bando degtine priglūsti lietuvišką budrumą. Dabartiniai valdovai visus ūkininkus suvarė į sovchozus bei kolchozus, uždėjo jiems naujos baudžiavos jungą.

Anuo metu, į vilnių buvo privažiavusi galybė rusų valdininkų, ir Vilnius atrodė maskoliškas miestas. Dabartinė Lietuvos sostinė nedaug kuo skiriasi nuo anuometinės. Bolševikai maskoliai - biurokratai, naujosios klasės išperos, suka jame savo lizdus, neleidžiamieji lietuviai Vilniuje kurtis.

Vinco Kudirkos laikais katalikų bažnyčia Lietuvoje buvo persekiojama. V. K. aprašytos Kražių skerdynės ryškiai pavaizduoja tuos dramatiškus įvykius. Šiuo metu Lietuvoje Bažnyčia ir tikintieji lygiai taip pat maskolių persekiojami.

Vinco Kudirkos laikais cariniai žandarai buvo siunčiami į Lietuvą šnipinėti ir lietuvių tautai naikinti. Kovotojai už Lietuvos laisvę, geriausi Lietuvos sūnūs, carų pareidymu, buvo kalinami ir tremiami į Sibirą katorgos darbams. Šiais laikais, tokie pat žandarai, kaip Jono Žiauriojo opričnikai, vadinami enkavedistais, užplūdo Lietuvą, jos žmonėms sekt, kankinti, į kalėjimus kišti ir į Sibirą vežti.

Šio meto Lietuvoje tūkstan-

(Tęsia 3 puslapyje)

DIENŲ SKEVELDROS

1.

Kažkurią *ne-rimties* valandą (prieš išeidamas į lažą fabrikant!) ar *po-balfinę* akimirką (sujaudintas atsišaukimo: "Paremkime į vargą patekusius tautiečius, k.a.: daugiaukštes motinas ir sunegalavusius senelius, taipgi be namų židinio vaikus") ėmiau ir įsipareigojau bič. Alg. T. Antanaičiui ateiti į pagelbą, kai tik "Naujienu" savo II dalį paskirs Dr. V. Kudirkai (jo "šeimyninė" proga, nesgi 100 metų nuog gimimo). Viskam ateina galas, ir, štai, rytau ties... "nežinoma tema, kurią turiu tesėti Dr. V. Kud. Komitetui.

Šiaip-taip atidaviau "pyliavą" "Studentų Varpui", atlikau "kalėdinę" pas red. Leo M. Vasilių "Tėvynėje", tai ko čia iš manęs begeisti!

Ir nežinau, kiek būčiau užtrukęs "kelionėje dėl temos", jei "Rytai" nebūt atėję į pagelbą "Vakarams". Faktas. Va, paštas atnešė siuntą iš anapus. Mažytė knygutė: "Valstybinės grožinės literatūros leidyklos 1958 metų Leidiniai". Kaip įprasta, su "broliškosios rusų tautos" štampu — "na litovskom jazykie", atseit — "Maskvos cenzūros leista...

Kas leista? Ogi leista... anonsuoti: "V. Kudirka, *Rinktiniai raštai*, 15 sp. l(ankų), 5,000 egz."

Toliau smulkiau: "Vinco Kudirkos (1858-1899) rinktinių raštų naujas leidimas su pažindina skaitytoją su literatūriniais žanrais, kuriuose autorius yra pasireiškęs, — poezija ir satyra, publicistika ir vertimais. Rinktiniuose raštuose pateiktas įvadas, komentarai".

2.

Kartu su Archimedu galiu šaukti: Eureka (radau)! Bet... Palaukite, kur aš tokį pat *anonsą* jau esu skaitęs? Ogi... tos pat leidyklos "1957 m. leidiniai". Vadinasi, pažadai (priežodyje: istorija!) kartojasi... Anonso tekstas kone tas pats, bet... tiražas iš 25,000 egz. (1957-iesiems pažadėtas) sumažėjęs penkisysk. "Atodreigis" baigiasi... Nebežinau, kas bus *anonsuojama*... "1959-iesiems metams", bet tuo tarpu apie Didįjį Varpininką anapus težinoma iš "Mokinio Bibliotekos" spaudinėlį (ir tai iš pusės su P. Vaičiūnu: Vincui 17 psl., o Pranui — 20 psl.)

Rašo B. Pranskus, visą amžėlį Maskvoj, ir jos tarnyboj gyvenantis (beje, jis pats rašo: "1939 m. tapau Berijos

šmurno auka", 8 metai buvo išbraukti iš mano kūrybinės biografijos"). Į okupuotąją Lietuvą sugrįžęs 1947 m. (po 24 metų, kai 1923 m. "partijos man buvo leista nestoti į buržuazinę teisimą ir išvykti į Tarybų Sąjungą"), ir dirbantis. Rašo, atseit, su visu "partiniu budrumu", nors tuo metu (knygelė išleista 1956 m.) "pavasario", ir buvo pats "atodreigio" įsivardinimas.

Pažiūrėkime taigi į Dr. V. Kudirką "Maskvos akimis". Ir taip,

(Dr. V. Kudirka) "buvo lietuviškosios liberalinės buržuazijos idėjų reiškėjas".

Toliau, tarp kita ko, "parašė keletą eilėraščių, skatinančių liaudį kovoti prieš nacionalinę priespaudą ("Maniesiems"), smerkiančių buržuazinę inteligentiją, kuri, išsigandus persekiojimų, pasitraukė nuo liaudies ("Lietuvos šviesuoliams"), ir kt.

Žvilgtelime į tekstų skyrių ir — nerandam nei "Maniesiems", nei "Liet. šviesuoliams". Kas yra? Ogi: kaip "na litovskom jazykie" leis cituoti "Maniesiems":

*"Lietuva mano! priešui ant
tavo įnirtus
Privalai hidra tapti ta, kuri
nukirtus
Galvą, — tuoj kelios galvos
vieton jos išdygsta.
Išliksi, tik hidra gyvumo
pavirtus,
Nors priešas nestygsta..."*

Arba iš "Lietuvos šviesuoliams":

*"Mus iš tėviškės tremia, ka-
lėjiman ima,
O jūs?... Kas-žin ar matot
mūs pasišventimą..."*

O kaip Maskva žiūri į Dr. V. Kudirkos "Tėvynės varpus"? B. Pranskus rašo:

"... publicistikoje prasi-veržia įžaidžia kitas tautas (žydus, rusus) posakiai; neigiami bruožai, būdingi išnaudotojiškiems tų tautų sluoksniams, prikeriami visiems tų tautų žmonėms".

Pačioj pabaigoj išvedama štai kas:

"Kritiškai vertindama V. Kudirkos literatūrinį palikimą, tarybinė visuomenė perima iš jo visa tai, kas rašytojo kūryboje yra demokratinio, atspindi to meto liaudies kovą prieš socialinę ir nacionalinę priespaudą".

Ką vad. tarybinė visuomenė

(Tęsinys 2-me pusl.)

perima, tegalėtume spresti, jei būtų išleista visas Dr. V. Kudirkos palikimas. Bet ko nenori perimti Maskvą klusnūs B. Pranskūs ir b-vė, jau matom iš "Mokinio bibliotekos" ir Valst. grožinės literatūros leidyklos netęsimo anonsų.

3.

O iš Dr. V. Kudirkos publicistikos viena nei kiek neabejojamai aišku:

— ... jis buvo griežtas antimaskolius!

Šiandiegi anapus geležinės uždangos vyksta rusifikacijos tása, carų pradėta, Stalino ir Nikitos (raudonojo Mikalojaus II!) puoselėjama. Tai faktas, kurio negalime išleisti iš akių, jei tik kalbame apie okupuotąją Lietuvą.

Tyčia žvilgtelėjau į "Dabartinės Lietuvių Kalbos Žodyną" (nors ir be pridurko "na litovskom jazykie", bet "Valstybinės politinės ir mokslinės literatūros leidykla", Vilnius, 1954 m.), ir ties pozicija rusifikacija skaitome štai ką:

"carinėje Rusijoje — prievartinis tautinių mažumų kultūros slopinimas, skiepijimas joms pravoslavijos, rusų kalbos siekiant jas asimiliuoti".

Išidėmėkite: "carinėje Rusijoje", bet ne... vad. Sovietų Sąjungoje (skaityk: bolševikinė Rusijoje!) Ir dar: "tautinių mažumų", bet ne: okupuotos Lietuvos, Latvijos, Estijos, Gudijos, Ukrainos, Armėnijos, Gruzijos ir t.t. ir t.t. Koks grakštus-švelnus išsireikimas, ak, lašas lašan iš... Kotrynos II, Muravjevo-Koriko ir kt. žandarų tipo!

Paimkime "V. Kudirkos Raštų" I-II-III tomus ir pavartykime gana palaidai:

Iš "Lietuvos Tiltų Atsiminimai":

"Šunes, apicieriai ir prasti abiešėikiai išvien gauda (knygų) kontrabandą. Smagi bendrystė".

"Kad maskolius vagia, tai ant to jis maskolius".

Iš "Varpo" Nr. 9, 1885 m.:

"rusai vilko akimis žiūri ant Lietuvos..."

Iš "Varpo" Nr. 11, 1889 m.:

"Itekme-gi 'rusiška' Lietuvoje pažinome, tarpų kitų, iš didelio skaitliaus arkliavagių..."

Iš "Varpo" Nr. 2, 1890 m.:

"Prireiktų pailgyti vardą mokslavietės: iš "vojenno-cerkovno-prichodskaja škola" padaryti "vojenno-traktirno-cerkovno-prichodskaja". Saugok, Dieve, vaikus nuo tokių mokslaviečių!"

Iš dar vieno 1890 m. "Varpo":

tai "parodo visą tą bjaurumą, šuniškumą, veidmainingumą, neteisingumą ir begėdiškumą Maskolių po-

litikos: žodžiuose taip, o darbuose kitaip (paties Kudirkos pabraukta!)"

Ten pat: Kiekvienas (Maskolijos istorijos) lapas (yra) pažymėtas krauju, žmogžudyse, nesvietiškais kankinimais, neįtikėtinais skriaudimais ir t.t. ir t.t.

Iš "Varpo" Nr. 2, 1894 m.:

"Žilųjų gadynių garsūs Neronai gėdinkitės prieš Baltąjį Carą — jis (Kražiuose skerdynes beruošdamas!) pralenkė jus!"

Ir V. Kudirka neslėpė džiaugsmo kiekviena nesėkme Rusijai ar jos interesams:

"Varpo" Nr. 2, 1895 m., rašė:

"Numirė Aleksandras III, ir visiems palengvėjo. Numirė žmogus, kuris su visu sunkumu savo neaprubėžiuotos valdžios buvo užgules ant progreso, taip reikalingo žmonijai".

"Varpo" Nr. 6, 1897 m. rašė:

"... kontribuciją nukėlė nuo Lietuvos giltinė, paįpjaudama Vilniaus generalgubernatorių, žandarą Orževskį..."

"Varpo" Nr. 1, 1899 m. randame:

"Generalgubernatorius Trockij apdėrgė Lietuvos žemę, privarydamas prie galo pastatymą Vilniuje paminklo Muravjevui - Korikui".

4.

Iš Dr. V. Kudirkos publicistikos matyti ir antras faktas:

— ... jis buvo griežtas Vakarų kultūros žmogus!

Dr. V. Kudirka matė lietuvių-lenkų nederbę bažnyčiose, kunigų seminarijose ir t.t.

"Varpo" Nr. 6, 1896 m., rašė:

"... iš viso ko matyt noras, kad lietuviai lenkams bernautų. Ne, vyručiai! Ir su bernu reikia pirma susiderėt, susitaikyt; o jūs skiriate sau mus į bernus, visai mūs nesiklausdami, ar mes tarnauti norime".

Matė Daktaras ir germanizmo pavojų. Kaip pavyzdį paimkime "Varpo" Nr. 11, 1889 m., kur kalbama apie gyventojų surašymą Gumbinės, Ragainės ir kt. apskrityse.

Bet į rytus nuo Lietuvos, anot Dr. V. Kudirkos, prasi-dėjo ir tėsėsi... kone visiška kultūros nebūtis, absoliutinė dvasinė tuštuma.

"Varpo" Nr. 11, 1889 m., rašė trumpai-drūtai:

"Rusai neš civilizaciją tiems (suprask: Pabaltijui! J. C.), kurie su savo vietine civilizacija aukščiau stovi už pačius rusus! Na, ar ne juokai? Kada gaivalas su žemesne kultūra apsiaubia gaivalus su kultūra aukštesne ir priverstinai spaudžia savo įtekme, tai tik sutrukdė jų progresą ir įneša vo-

dingus (kenksmingus, žalingus) elementus".

"Varpo" Nr. 2, 1890 m., at-sikirdamas "Svietui", kuris Lietuvai prikišo, kad ji "užsi-krėtusi europizmu ir libera-lizmu", Daktaras rėžė šitaip:

"Rugoti (burnoti) ant "europizmo", tai vis vien, ką būti išpažintoju "barbarizmo". Iš tikro, "Sviet" serga tur būt nostalgija, at(si)-mindamas... "azijatizmą"..."

Dr. V. Kudirka buvo vakarietis, kai svarstė spaudos draudimo reikalus, kai kalbėjo apie literatūrą, dailę, mokslą. Ne be reikalo ir ne be pagrindo mokslus baigė Varšuvoje ir naudojosi Vakarų kultūros laimėjimais ir atsiekimais, ir vertė iš... Vakarų grožinės kūrybos. Dingos, visoje Dr. V. Kudirkos kūryboje nerasi nei žodžio, kuriuo dabartinis Lietuvos okupantas galėtų dangstyti lietuvių tautos akivaizdoje.

5.

Kalbant apie Dr. V. Kudirkos anti-maskoliškąsias ir anti-rusiškąsias pažiūras, pridurtina, kad panašiai galvojo ir galvoja didelė eilė Vakarų mokslininkų, dailininkų, rašytojų ir filosofų.

Custine savo laiškuos iš Rusijos 1839 m. rašė: "čia meluoti — tai saugoti visuomenę, kalbėti tiesą — griauti valstybę. Tylėjimas yra baisnis už pačią nelaimę".

Be Conrado ir kt. rašytojų, stabterkime ties Karolio Markso... nuomone apie Maskvą, kuri "išsivystė iš suniekšėjimo mokyklos". O tą niekšybės mokyklą (sistemą) esą sukūręs mongoliškasis jungas ir caras Petras, sutelkęs savyje mongoliškojo vergo apsuksumą ir Džingis-Chano aspiracijas pagrobti visą pasaulį.

Pabaigai noriu pakartoti dabartinei (ir: carinei!) Rusijai būdingą anekdotą, kuris Vakarus pasiekė per diplomatų korpa.

... Kremliuje bolševikų revoliucijos 40 metų sukakties balius. Kalnai kaviaro, degtinės ("vodkos") vandenynai, tostų ir linkėjimų kaskados. Pirmauja Nikita. Jis kelia taurę už rusų išradingumą. Ir taip, "Už didžiojo mokslininko Kapicos, vandenyninės bombos išradėjo, garbė!" Plojimai. "Už mokslininko Rymino, astronautikos tėvo garbė!" Plojimai. "Už didžiausią visų amžių išradėją, 'Sputniko' tėvą Sjedovą!" Ovacijų. "Už garbę garsiojo Popovo..." Ir čia vienas užsienietis kreipiasi į sovietų žurnalistą: "Pasakyk, kas per vienas tas Popov?" Žurnalistas ramiai šaltai: "Bet, drauge, kaip tu nežinai? Juk jis išrado šunį!"

Daug ką mūs literatūroje "išranda" vikrieji Maskvos tarneliai. Bet tai... "laikinas darbas". Tiesa yra gyva, nors Dr. V. Kudirką ir žaloja raudonieji cenzoriai...

J. Cicėnas

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio angli-lie-tuvių kalbų žodyno nėra. Nenu-matoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—\$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiūsite \$14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street,

Chicago 8, Illinois

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized

DELCO & MOTOROLA DEALER

Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALumet 5-9833

TOSCOS KVEPALAI

Odekolonai, kremai ir muilai

Sau naudoti ir artimiesiems dovanoti. Tai būtų geriausia dovana Kalėdoms. Linkime linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų. Lietuviška plaukų kirpykla

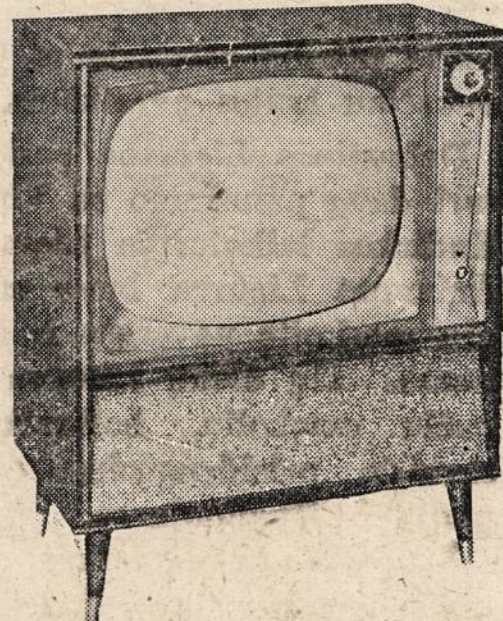
PAUL'S BARBER SHOP

752 W. 33rd STREET, BRIDGEPORTE

Televizijų pardavimas

PRIEŠ ŠVENTES

1959 metų modeliai: RCA-Victor, Budriks, Philko, Zenith, Admiral. Didelė nuolaida.

TV, 1959 m. kaip paveiksle, reguliari kaina \$299.00, nuolaida \$100, jus mokėsite tik \$199. Lengvais daliniais išmokėjimais.

Hi-Fi stereophonic phonografai pas Budriką.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 So. Halsted Street
Tel.: CALumet 5-7237

Krautuvė atdara kožną vakarą iki Kalėdų nuo 9:30 ryto iki 9:30 vak. Sekmadieniais nuo 12—5.

Budriko radio programos kiekviena sekmdienį kaip 2:15 iki 3:00 val. po pietų iš radio stoties WHFC, 1450 kil.

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

čiai lietuvių, vien už tai, kad jie lietuviai, eina Golgotos keliais, tremiami ir žudomi Sibiro priverčiamojo darbo stovyklose, o kovotojai-patizanai — be teismo šaudomi, jų kūnai viešai niekinami.

* * *

Vincas Kudirka, vienas taučiausių Lietuvos sūnų, iki paskutinio savo atodūsio kovojo su cariniais maskoliais. Skambindamas be paliovos "Varpu", žadino lietuvius iš miego, kėlė jų tautinę sąmonę, skleidė lietuviybę, reikalavo valstiečių būvio pagerinimo, pliekė savo aštriu plunksna skundėjus, išdavikus, prisiplakėlius; ragino lietuvi būti žmogumi, kvietė visus vienybėn, pranašavo artėjančią laisvę...

60 metų suėjo, kai gyvųjų tarpe nebėra dr. Vinco Kudirkos. Tačiau jo skleistos mintys, kaip tas pasėlio grūdas, išbujojo, išaugo. Lietuva buvo laisva. Ji šiandien, nors ir vėl pavergta, tačiau gyva — Vinco Kudirkos idealų gavinama.

Dabartinio meto tautinės ir politinės kovos kelias Lietuvoje yra žymiai sunkesnis negu Kudirkos laikais. Priešas yra žymiai stipresnis, žiauresnis ir suktesnis. Jis naudoja melą, apgaule, trumpalaikes nuolaidas, terorą ir išnaikinimą. Nepaisant viso to, V. Kudirkos puoselėtos idėjos anapus geležinės uždangos tebėra gyvos.

Iš žinių, pasiekiančių laisvąjį pasaulį galima spręsti:

Vienybė Lietuvoje yra didesnė negu bet kada. Ten yra tik dvi partijos: jie — maskoliai ir mes — lietuviai.

Pati tauta išskiria iš savo tarpo ir moraliai pasmerkia įvairius "stribus", skundikus ir išdavikus. Ji atskiria prisiplakėlius "dėl gardaus valgio šaukšto", nuo tų, kurie yra priversti dirbti okupantui; kad save, savo šeimas ir artimuosius nuo bado šmėklos išgelbėtų.

Lietuvių tauta su pasigailėjimu ir panieka žiūri į tuos, kurie, bolševikinių pažadų suvilioti, dėl tariamos komunistinės idėjos, pateko į maskolių vergiją, tapdami jų belaisviais ir tuo pačiu padėjo savo kraštą raudonosios Maskolijos kolonija paversti.

Lietuviai išmoko atskirti propagandinį sovietiską melą, nieko bendro su tikrove neturintį.

Spausdinto žodžio reikšmės šių laikų lietuviui aiškinti nebetenka. Nors okupantas jį aprėžė, sukaustė ir iškrepė, lietuvis juo naudojasi, kiek galėdamas, tautos kultūriniam lobynui praturtinti.

Lietuvis, ar tai būdamas Si-

Darbo, namo, buto reikia —
Viską tik "Naujienos" teikia.

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, DECEMBER 6, 1958

biro priverčiamojo darbo stovyklose, ar ištrėmime, ar net savajame krašte, Kudirkos skelbto žmoniškumo nepamiršta. Surištas bendra dalimi su likimo draugu, jis dalinasi su juo vargais ir rūpesčiais, o kartais ir paskutiniu duonos kąsniu.

Lietuvis Lietuvoje, neturėdamas politinės, asmens ir žodžio laisvės, pasiliko sau prigimtąją teisę būti lietuviu.

Būti lietuviu, išlikti juo, išsilaikyti, būt fiziniai nesunkintam yra šios dienos Lietuvos žmonių didžiausias rūpestis. Kiekviename kenčiančiame lietuvyje glūdi kudirkiškas troškimas: išsiliuosuoti iš

Maskolijos pančių ir išvysti laisvą rytą. Tačiau, kiek jiems tėvynėje, taip ir mums, gyvenantiems laisvajame pasaulyje, yra aišku, kad be Vakarų demokratijos realios pagalbos maskoliškų vergijos retėžių nenumesime.

Minėdami dr. V. Kudirkos gimimo šimtmetį, privalome kreiptis jo paties žodžiais į laisvojo pasaulio valstybes, garsiai šaukdami:

"Neužmirškite, kad yra Europoje Maskolija, dirstelkite į tą šalį, vadinamą Lietuva, po maskoliumi vargstančią, o atarasite čia vergų, šaukiančių gailėsiu balsu pagalbos, ne kaip tarp laukinių žmonių..."

Dramblinė užmušė
cirko darbininką

Port Arthur, Texas. Hagen Bros. cirkas čia atvykęs turėjo duoti vaidinimus. Praeitą pirmadienio vakarą, besirengiant spektakliui, cirko darbininkas James Lloyd, 28 m., iš South Bend, Ind.ėjo pro grupę cirko dramblių, kaip staiga dramblinė Dorothy savo "rankovę" parbloškė jį žemėn ir patrypusi kojomis pagaliau atsistojo ant jo galvos žemyn. Ji pakartojo savo numerį kelis kartus, kaip ji buvo išmokyta daryti cirko arenoje. Lloyd mirė ligoninėje valanda vėliau.

Now at OGDEN STOKER

FOR GREATEST HEATING *Comfort AND Safety*
insist on **MOORE'S** *the heater with the* **cast iron heart**

the safest gas heater you can buy

GUARANTEED NEVER TO BURN OUT!

- Pays for itself in fuel savings
- Clean, convenient gas heat
- Completely automatic operation
- Dependable — service-free
- Fireplace charm, warm floors
- Vitreous porcelain enamel finish
- Choice of colors
- SPECIAL LP-GAS BURNERS

Where your family is concerned, you want comfort and safety! Moore's gas heaters give you both! The complete protection of modern cast iron in vital safety areas makes Moore's heaters the safest you can buy. They won't burn out because comfort and safety is built in — not for years, but forever!

EASY TERMS

COME IN TODAY

OGDEN STOKER SALES and SERVICE CO.

1314 WEST GRAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

ALL PHONES SEELEY 3-7112

Kelios mintys apie dr. V. Kudirkos dramas

Dr. V. Kudirkos raštuose labai žymią vietą užima vertimai, ypač draminiai. Per tokį, palyginti, trumpą savo kūrybinį laikotarpį, V. Kudirka išvertė kelis visuotinės reikšmės veikalus. Pažymėtini Slovaekio "Mindaugas", Asnyko "Kęstutis", Vroblevskienės "Narimantas", Mickevičiaus "Vėlinės" III d., Šilerio "Orleano mergelė" ir "Vilius Telis" ir Bairono "Kainas". Žinant kitą plačiai išsišakojusią V. Kudirkos veiklą bei kūrybą, gaunasi milžiniškas darbas, sunkiai fiziškai įsivaizduojamas. Dramą išversti neretai užima daugiau laiko negu ją parašyti, ypač, kad tie vertimai nėra jau tokie silpni kaip daugelio yra manoma. Spėčiau, kad persidirbimas ištikro buvo svarbiausia V. Kudirkos gyvenimo trumpumo priežastimi. Išversti tūkstantį su viršum puslapių, daugumą eiliuotai, ir apie tiek pat parašyti originalių raštų šalia gydytojo praktikos bei visuomeninių darbų, kaip politika, žurnalistika, pagrindžio veikla ir t.t. ir t.t. — štai Vincas Kudirka, jėgų ir pastangų milžinas. Ir kokia ironija: žmogus džiovininkas, silpna sveikata, persekiojamas, ujamas, neturįs sąlygų nė gyvenimui, nė kūrybai palieka ateities kartoms tokius darbus, kad šiandien mes net įsivaizduoti negalime kaip per keliolika darbingų metų V. Kudirka įstengė tai padaryti. Šita kūrybinė gausa tebūnie mums parama išvadose, kada mes gvildensime V. Kudirkos literatūrinį palikimą.

Istorinėje lietuvių literatūroje yra susidariusi nuomonė, kad V. Kudirkos verstinės dramų nėra atliktos pakankamai kruopščiai ir dėlei to jos neteikia ypatingos svarbos jo kūrybinei reikšmei. Šitoks didžiajam mūsų kultūrininkui neteisingas teigimas yra daugiau mokyklinio pobūdžio, negu mokslinis, nes niekur iki šiol neteko užtikti rimtesnės studijos apie vers-

tinį V. Kudirkos veikalus. Ši nuomonė susiformavo iš paviršutiniškumo, kurio buvo pilna skubotai parengtuose mūsų vadovėliuose. Ir patys lietuvių kalbos mokytojai, perduodami savo auklėtinams V. Kudirkos nuopelnus Lietuvai, neretai tik mechaniškai kartoję tai, ką buvo ankščiau iš savo pirmtakų girdėję. Teigti, kad V. Kudirkos vertimai yra silpni neturint tam mokslinių davinių, yra nepatikėtina lengvapėdiška.

V. Kudirkos verstos dramų savo originaluose, su mažomis išimtimis, yra literatūriniai šedevrai. "Vėlinės", "Orleano mergelė", "Vilius Telis", "Kainas" — tai vis pasaulinio garso veikalai. Šias dramas versdamas V. Kudirka nekeitė jų technikos, jų struktūros, neišleido iš akių jų sceninės eigos. Vadinasi, ieškodami jose silpnų vietų turime galvoje lietuvių kalbą. Žvelgdami, tačiau, į nekuriuos veikalus pro lietuvių kalbos prizmę, mes susiduriame su visa eile klausimų, kurių neatsakius vienos ar kitokios mūsų išvados nustoja svorio. Pirmiausia mes turėtume išsiaiškinti iš kokių kalbų V. Kudirka darė vertimus. J. Gabrio redaguotame pirmame raštų tome, 68 psl. sakoma: "vertimai iš Lenkų kalbos apie Lietuvą..." Čia paminimi veikalai, kuriuos Kudirka vertė iš lenkų kalbos. Toliau: "vertimai garsiųjų Europos rašytojų..." Tai Šilerio ir Bairono veikalai. Tačiau iš kokių kalbų Šileris ir Baironas buvo versti? Šileris rašė vokiškai, Baironas — angliškai. Galimas daiktas, kad šie veikalai versti iš originalių, bet visai galima, kad jie buvo versti iš lenkų kalbos, kurią Kudirka neblogiau vartojo už lietuvišką. O galbūt iš rusų kalbos. Jeigu taip, tai V. Kudirkos vertimai būtų vertimai vertimų. Tuo atveju mūsų keliamas klausimas atsidurtų naujoje šviesoje. Jau minėtoji J. Gabrio gana plati

V. Kudirkos biografija niekur to nemini. Tikėjau rasti atsaką Lietuvių Enciklopedijoje. Tačiau peržiūrėjus gana platoką V. Kudirkai skirtą straipsnį (XIII t. 278-284 psl.) nieko panašaus neradau. Neradau to ne kituose V. Kudirką liečiančiuose straipsniuose ar biografijose. L. Enciklopedijoje, pav. yra pažymėta kokių veikalus V. Kudirka vertė iš lenkų kalbos, bet "Orleano mergelė", "Vilius Telis" ir "Kainas" priskirti prie "iš visuotinės literatūros..." versų veikalų. Jeigu į taip svarbų klausimą nėra atsakymo, vadinasi nežinoma kokias svetimas kalbas, apart lenkų ir rusų, V. Kudirka laisvai naudojo. O tai žinoti būtų labai svarbu tolimesnei V. Kudirkos raštų studijai.

Tiesa, atitinkamose vietose, išnašoje yra pažymėta, kad "Vokiškai parašė Friedrich v. Schiller, lietuviškai vertė V. Kudirka" (VI t. 3 ir 163 psl.) ir "Angliškai parašė Byron, — Lietuviškai vertė V. Kudirka" (VI t. 313 psl.), bet tai daugiau pastaba, kokia kalba parašytas originalas, ne iš kurios versta. Visai galimas dalykas, kad V. Kudirka vertė laisvu stiliumi, turėdamas prieš akis tik idėją ir turinį. Galbūt jis vadovavosi koku lenkišku ar rusišku tų veikalų vertimu pradžioje ar vėliau, veikalą lygindamas. Tą ypač sugestionuoja Kaino vertimas, kurį mes galėtume laikyti silpniausiu vykusiu.

"... all the few that are,
And all the unnumbered and
innumerable
Multitudes, millions, myriads,
which may be,
To inherit agonies accumulated
By ages! — and I must be sire
of such things!"

Kudirkos išversta:

"Jie
Mane, tave, kitus vaikus pagimdo
Ir milijonus, mirijadus kitų,
Kurie užgims da tam tikrai,
kad tektų,
Jiems kančios vien, nusimnims, visi

(Tęsinys 5-me psl.)

Nauja mostis ir tabletės atnaujina
viltį kenčiantiems nuo

Arthritis - Rheumatism

Ši nauja kombinacija, AMERPOL skubiai palengvina sanarių uždegimo sukeltą skausmą, paraudimą ir sumažina skaudančių raumenų sutinimą, kuri sukelia arthritis ir reumatizmas. Mostis, 98c. Tabletės \$3.50 pas jūsų vaistininką.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaisius, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

A M E R L I T SUPPLIES CO.

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

BŪKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ar Sovietų Sąjungos dalis

YRA 100% APDRAUSTI

Siųsdami savo paketus, būkite tikri, kad jūs siunčiate juos per autorizuotą firmą ir reikalaukite apdraudos įrodymų.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendrove, kuri yra biznyje daugiau, kaip 25 metų. Mes didžiuojamės savo mandagiu, asmeniniu, atidžiu ir greitu patarnavimu.

Gautus paštus siuntinius mes pakvituojame ir pasiunčiame sąskaitas per 24 valandas.

Atsilankykite i bet kuri mūsų skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums paliūdytą kopiją apdraudos poliso nuorašą nuo DURU IKI DURU. Reikalaukite mūsų pukių katalogų.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
WAlnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

390 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8764

263 Market Street
Newark 2, N. J.
Telef.: MARket 3-1968

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TASHmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & E. 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Ave.
ROCHESTER, NEW YORK
Tel.: BAKER 5-5923

346 — 3rd Avenue
PITTSBURGH 22, PA.
Tel.: GRant 1-3712

Reikalaukite telefonu arba raštu mūsų patikimų informacijų ngytę.

4 — NAUJOSIOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, DECEMBER 6, 1958

SKUBĖKITE SIŪSTI DOVANAS ŠVENTĖMS

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą, patarnavimu.

PACKAGE EXPRESS and Travel Agency, Inc.

(Licensed by USSR)

Brooklyn, N.Y. 1530 Bedford Avenue, Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272;

Newark, N.J. — 312-314 Market Street, Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681; Bowling Green 9-6992.

• Siųsti galima tik naujus daiktus. • Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. • Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose, gavėjas nieko nemoka. • Prie firmos įstaigų yra krautuvių, kuriose galite gauti įvairiausių medžiagų, odų avalynei ir kitą žemiausiomis kainomis. • Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. • Neatidėliotinai mes painformuojame savo klientus apie siuntinių išsiuntimą ir jų pristatymą. • Klientų patogumui patarnaujama jų gimtąja kalba.

Istaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. vakaro.

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Ave.
NEW YORK 3, N.Y.
ORegon 4-1540

107 So. Vermont Ave.
LOS ANGELES 4, CALIF.
DUmkirk 5-6550

11601 Jos. Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

832 North 7th St.
PHILADELPHIA 23, PA.
WAlnut 3-1747

1241 N. Ashland Ave.
CHICAGO 22, ILL.
HUmboldt 6-2818

651 Albany Ave.
HARTFORD, CONN.
CHapel 7-5164

Norėdami daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogų

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

Vargai, kurių per amžius prisirinko.

Ir būk tu tėvu tokios giminės!

(Kainas, VI t. 335 psl.)

Paliekant nuošaly kitus tekste netikslumus, žodžio "myriads" neišvertimas rodo, kad vertėjas buvo suklaidintas kito kito vertimo, taip pat klaidingai šį žodį panaudojusio.

Arba —

"... let it not be overruled
By tyrannous threats to force
you into faith
'Gainst all external sense and
inward feeling:
Think and endure, — and
form an inner world
In your own bosom — where
the outward fails".

Kudirkos išversta:

"Ta! gi nepaveskite,
Kad ji apeiktų prievarta ti-
rono

Tikėt į tai, su kuo negal su-
tik

Jausmai ir pajautimai jūs.

Manykit

Ir išturėkite! Jei šitos jums

Pasaulės nepakanka, tai sau

kitą

Sutverkite jūs širdise!"

(Kainas, VI t. 374 psl.)

Idėja išlaikyta, bet vertimas laisvas. Šie pavyzdžiai rodo, kad V. Kudirka daugiau dėmesio kreipė į turinį, mintis, bet ne kalbą. Suprantama, jis taikė į skaitytojų jausmus ir širdis.

Kaino tragedija, atrodo, bus pilniau atitikusi V. Kudirkos vidaus pasaulį. Žvelgiant į jo gyvenimą, Kainas neturėjo labai svarių šansų būti išverstas. Manytume, kad V. Kudirka šituo metu nėrėsi į filosofinį mistiizmą, kuriame, būdamas ligonis, nelyginant religijoje, rado šiek tiek nusiramimo bei paguodos.

Pagrindinė Kaino idėja yra pasipriešinimas, gilus nepasitenkinimas, noras viską griauti, naikinti, iskaitant ir save patį. Kainui gyvenimas beprasmybė ir kančia. Mes gerai suprantame Kudirką. Kova prieš konvencionalizmą ir tada buvo lygiai aktuali problema, kaip ir šiandien. Jis yra gyvas pavyzdys ne vienam, pigiai žodžiais spekuliuojančiam, bet nedrįstančiam nieko pozityvaus tą kryptimi veikti.

Tiesa, to meto lietuviui nie-

ko nebuvo tokio, prieš ką būtų verta nesukilti, nepasipriešinti. Priespauda, paniekinimas, vargas, užtarimo neradimas nei savuose ne svetimuose — ko Kainas nustos netekęs tokio gyvenimo? Kaino svarba turėjo būti *totališ-kame pasipriešinime* — išsivaduoti iš įprastinių gyvenimo formų. Tačiau V. Kudirka jautė, kad lietuvis kaimietis negyvens ir nepersims teologinėmis — mistinėmis Kaino problemomis, kas, betgi, buvo labai madinga ano meto inteligentijoje. Atrodo, kad jis ir taikė šį veiklą kaip tik Lietuvos šviesuomenei, jau mokančiai savistoviai mąstyti ir jieskančiai tiesos to meto socialinėje maišatyje. Neturėdamas pakankamai laiko, vis skubėdamas ir save skubindamas, jis stengėsi perduoti tik pačias Kaino idėjas, patį veikalo turinį, nekreipdamas daug dėmesio į teksto grynumą ar kalbinį tikslumą.

Kas vertė V. Kudirką imtis vertėjo darbo? Šiandien mums visiems aišku, kad Kudirka nedirbo malonumams, pramogai, nevertė veikalo vadaudamasis šūkiu — menas menui! Jis nerašė savo kūrybių elitui, mažam savo draugų ar tautiečių būreliui, toliau pažengusiam literatūros kelyje. Ne, V. Kudirka tokiems darbams savo brangaus laiko neekvavo. Ir būtų nusi-kaltimas tada tokiais darbais verstis. V. Kudirka rašydamas dramaturgiją turėjo vieną ir aiškų tikslą: tarnauti savo tautai, savo žmonėms, žadinti iš miego ir priespaudos kenčiančią liaudį.

Sąmoningam ar jau išprūsusiam žmogui užtenka vieno ir trumpo žodžio, sakinio, daugiau ar mažiau nudailinto, sakytume labiau priartinto prie meninės tikrovės. Tačiau beraščiui valstiečiui, kaimiečiui, kurio kalbinis pasaulis apėmė medinę žagrę, duonos plutą ir kūdikystėje įkaltus poterių sunku būtų pasisavinti plačias ir toli siekiančias revoliucines idėjas, pasakytas "per mandriai". Prie tokių žmonių sąmonės priėjimas yra jau atskiras menas, atskiras kelias. V. Kudirka vertė dramaturgiją pritaikindamas jas *kluoninei visuomenei*, kuriai neužtenka įdėti į burną, bet neretai tenka ir sukramtyti,

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

vaizdžiai kalbant. Jis liaudžiai skyrė savo darbus: pie-menims, bernams ir mergoms, kalviams, šaučiams, kriaučiams ir ūkininkams skurdevoms, nes turtingieji ūkininkai nebuvo pakeliui aniams (pavyzdys — paties V. Kudirkos tėvas). Ir jo žodžiai "kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdus" taikomi aniams, ir "kelkite..." taip pat, nes jų gyvenimą sunkus akmuo slėgė, ir skurdas nemažesnis. V. Kudirka buvo liaudies vadas ir liaudžiai jis rašė. Tą mintį patvirtina ir tekstas, kai prie jo einama vadovaujantis paprastumu bei nuoširdumu. Antra vertus, V. Kudirka ne nemanė kultivuoti lietuvių kalbą ar ją gryninti. Jis suprato, kad kalba progresuoja, o idėjos visada lieka tos pačios ir visada vienodai brangios. Ir gražiai parašytas kalbos atžvilgiu veiklas po daugelio metų ateities kartoms atrodys prastas ir nevykęs, ir darbas liks svarbus tik tiek, kiek jis darė įtakos ano meto skaitytojai visuomenei. Čia ir yra raktas V. Kudirkos dramoms: jose vyrauja ne kalbinis mandrumas, bet minties aiškumas, idėjinis gyvas-tingumas.

MINDAUGAS

O motina! Kad nors prašvistų greit!

Vos ne vos rytuose da tik ką brėkšta.

Sidabro miglos kyla. Rodosi Girdėt, kaip Nemunas liūdnei

liūliuoja.

Kaip apsiniaukęs šilas Lietuvos

Siubuoja... Motina! Jauti — pro langą

Tos šalies kvepia eglės žydinčios...

O Lietuva!
(Mindaugis, IV t. 71 psl.)

Nieko šiam vertimui negali prikišti: dialogas skambus, jausmingas, lengvas, vaizdus. Nėra ne mažiausios propagandos; o tačiau jauti visą tautos skausmą, grožį ir gyvenimo troškulį. Tiesa, čia nėra aukšto kalbos stiliaus, bet tuo laiku mūsų kalba ir nebuvo stilistiškai pažengusi. Grubus žodis geriau buvo jaučiamas, kaip ir lazda. Yra žinoma, kad daugelis mūsų inteligentijos anuo metu rašė lenkiškai dėl tos pačios priežasties — lietuvių kalba esanti grubi. V. Kudirka šia prasme yra pasiekęs nepaprastą laimėjimą: lietuvių kalba jis išvertė pasaulinius kūrinius ir taip gerai, kad juos galima ir šian-tiesiems (Tęsinys 7-me pusl.)

PADĖKIME - ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE!

Jau laikas pasiusti Jūsų atneštus ar paštu mums prisiustus KALĖDINIUS SIUNTINIUS. Kviečiame nors kartą atsilankyti į daugeliui žinomą lietuvišką įstaigą ir įsitikinti, jog mes tikrai turime didžiausią pasirinkimą įvairiausių medžiagų, moteriškų ir vyriškų baltinių, skarelių, megztukų, deimantinių reztukų, plaukams kirpti mašinelių, odos ir labiausiai SSSR pageidaujamų prekių žemiausiomis kainomis.

Galite ir užsakyti iš katalogų angliškas medžiagas, avalynę, vaistus, akordeonus, siuvas masinas, maistą ir t. t. Pav.: pusvilnonė skirtingų spalvų medž. 5 siutams 17½ yar. \$52.00, i Sibiją \$53.20 Rayon skirtingų spalvų medžiaga 6 siutams 21 yardas \$57.60, i Sibiją \$58.80
20 svarų taukų \$21.30, i Sibiją \$22.50
20 svarų ryžių \$13.74, i Sibiją \$14.94
30 svarų cukraus \$16.00, i Sibiją \$18.10
18 svarų kiaulės taukų, 10 sv. miltų, 5 sv. cukraus, 4 sv. monų kruopų ir 2 sv. ryžių \$28.50, i Sibiją \$31.10

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 WEST 26th STREET, CHICAGO 23, ILL., USA.

Telefonas: CRawford 7-2126

3305 SO. HALSTED STREET. Tel.: LAfayette 3-2021

MES NESAME PATENKINTI IKI JŲ NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir jų patogumui mes skelbiame sekančius pagerinimus:

1. Mūsų įstaiga Newarke bus atidara ir sekmad. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuojau neatidėliodami.
3. Oro pašto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, audekų ir vaistų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi remiantis mūsų klientų pareikalavimais. Ateikite į:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INgersol 7-6465, INgersol 7-7272

Atidaryta kasdien nuo 9 iki 6 valandos,

sekmadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 4 val.

312 Market St. Newark, N. J. Tel.: MITchell 2-2452

(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540	11601 Jos Campau Ave. DETROIT 12, MICH. TOWnsend 8-0298	121 S. Vermont St. LOS ANGELES, CAL. DUNKirk 5-6550
--	---	---

N. Y. įstaiga atidaryta kasdien 9—6, šeštad. ir sekmad. 9—4.

832 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa. WAlnut 3-1747	651 Albany Avenue HARTFORD, CONN. CHApel 7-5164	1241 N. Ashland Ave. CHICAGO 22, ILL. HUMboldt 6-2818
--	---	---

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis kalbės jūsų gimtąja kalba.

M Ū S Ų ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

IMETAI

NR. 26

Kudirkos charakterio žymės

Niekada Kudirka nėra buvęs formaliu kurio nors sąjūdžio vadu. O tačiau jo bendralaikiai jį pergyveno kaip vadą ir pranašą. Neturėjo jis ir progos atgimusiame Lietuvoje užimti aukštos vietos. O vis dėlto visuomenės atmintį jis giliau įsmigęs už visus prezidentus, ministrus ir seimo pirmininkus, be išimties.

Reikia šio gilaus istorinio įspūdžio priežasčių ieškoti pačioje Kudirkos asmenybėje.

Skaitant Kudirkos raštus, ryškiausia dėmesin krentanti asmenybės žymė yra *dvasinis guvumas*. Daug kas rūpinosi net ir anais laikais lietuvybe; bet ir tada, kaip ir šiandien, ja buvo galima sielotis ir taip pedantiškai, kad skaitytojas pasijustų klaidžiojantis dulkėtuose ir tvankiuose pasauliuose, kuriuose smulkūs žmonės sūvedinėja savo sąskaitas, ir — gyvai, galingai, su ugnimi ir sąmojumi.

Kudirka buvo dvasiškai guvus, aštrialiežuvis (kaip ir jo tėvas), bet ir lyrikas. Tautiniame atgimime, atrodo, būta tam tikros tendencijos jausmingiems žmonėms išsiskirti į visuomeninės diferenciacijos sparnus: į dešinę, ir į kairę, liberalųjį vidurį paliekant blaiviems ir praktiškiems daktarams, inžinieriams, agronomams. Kudirkos *emocinis jautrumas* buvo jį tarp kitų liberalų labai išskiriantį žymė. Tik per šį asmeninį jautrumą galėjo šaltoka ir racionali pozityvizmo dvasia prabilti į jai gerokai svetimą Lietuvos liaudį.

Žūtbūtinis atsakingumo jautrumas — tai, galbūt, pati ryškiausia Kudirkos asmenybės žymė, nors šiuo atžvilgiu jisai ir neišsiskiria nuo Kazio Griniaus ir Jono Šliupo. Nėra skaudesnio smūgio, nėra gilesnio asmeninio įžeidimo, nėra kitos galimybės Kudirką išniekinti, — kaip laiku neišpildant duotojo visuomeninio pažado. Šiuo atžvilgiu Kudirka tiesiog absurdiškai necharakteringas lietuvių tautiniam charakteriui: jisai turėjo ir necharakteringai tvirtavali, energingą, germanišką tėvą, su kuriuo Kudirka vėliau nesutiko, bet kurio būdo savybės bus ankstyvoje vaikystėje išsiūrėjus ir pasisavinęs.

Nuo Šliupo Kudirka ryškiai išsiskyrė savo *nuosaikumu*. Ne vien politikoje ir ideologijoje buvo jisai tarpininkas tarp lietuviškosios praėties tradicijos ir devynioliktojo šimtmečio progreso, bet ir sa-

vo būde, su tam tikromis spragomis, sugebėjo būti ramus dramatiškuose verpetuose. Konvertitai dažnai tampa aistringais savo buvusių idėjų ir bendradarbių neapkentėjais. (Klebonai dėdės juk išauklėjo Lietuvoje pačius aršiausius katalikybės priešus, ne kas kitas!) Bet Kudirka buvo net dviejose panašiose į konversiją situacijose: buvo pašalintas iš kunigų seminarijos, o tačiau išliko draugiškas religijai, ir „atsivertė“ iš lenkybės lietuvybėn, kai įsitikino ir lietuvybės kultūrinėmis galimybėmis, — o tačiau netapo lenkybės priešu, toliau iš lenkiškų laikraščių mokinosi, ir net buvo įsteigęs slaptą lenkišką bibliotekėlę šakiuose.

Nelaiminga išimtis šioje nuosaikumo istorijoje — žydai. Jų nemėgo primityvūs kaimiečiai, jų nekentė lenkieji pozityvistai, pats Kudirka buvo nuo jų kiek nukentėjęs. Tačiau Kudirkos požiūris į žydus per daug kraštutinis, kad jį būtų galima visai išaiškinti šitokiomis istorinėmis aplinkybėmis. Reikia čia ir kokių nors psichoanalitinių interpretacijų. Kartais atrodo, kad žydai bus Kudirakai tarnavę kaip kurių blogųjų lietuvių kaimiečių charakterio savybių, kurių Kudirka be galo nekentė — pavyzdžiui netvarkos, nešvaros ir materializmo, — simboliais.

Oralinis militantiškumas. Kudirakai, kaip ir jo sarkastiškam tėvui, žodis buvo ginklas. Daugumai lietuviškų žurnalistų žodis yra tikrai eilinė nuolatinio plepėjimo dalis, priemonė pasakyti galvon užklydusiai minčiai. Iš čia ir lietuviškojo žurnalizmo sulčiųingumo — gerąja prasme — stoka. Bet kai žodis yra ginklas, jis smogia. Ir negali likti jam neutralus. Toksai buvo Kudirka.

Kūrybinis aktyvumas. Visais savo asmenybės pagrindais Kudirka buvo aktyvus. Jo aktyvumo simboliais paliekta jo mirties patalo scenos. Kai kiti geri lietuviai pradeda savęs gailėti, susirgę sloga, Kudirka ir mirdamas rašė, ir mirdamas sielojosi, kad neturi pakankamai laiko užbaigti savo darbams. Yra laiko pailsėti numirus; gyviems reikia dirbti ir *persidirbti*, nes tik padarius daugiau, negu gali, pateisini savo egzistenciją.

Bet širdies gilumoje Kudirka buvo meno kūrėjas, kuris

visuomenines pareigas priėmė tik iš bėdos, kadangi jas reikėjo tuo metu atlikti už kitus. Yra žymių, liudijančių, kad grynai visuomenines pareigas Kudirka suvokė, kaip nemalonią naštą, kurią reikia atlikti iš prievartos, kad būtų vėliau galimybės pasinerti į mylimąjį, išsiilgtąjį meninės kūrybos darbą. Gražiakalbis, jautrus Vincas Kudirka visuomeniniuose pasitarimuose būdavo visiškai neiškalbus, paniures, nekomunikuojantis... Kodėl gi, jei ne todėl, kad visuomeninio veikimo pedanterija buvo palikusi svetima menininkui, kuris jautė dėl savo tautos tuometinio atsilikimo nebegalėsiąs būti, kuo jis turėjo būti.

Kudirkos kūrybiškumas buvo atvirkščiai proporcingas jo vitališkumui. Juo fizinės jėgos silpnėjo, juo daugiau Kudirka kūrė. Atrodo, tarytum išsenkant gyvybės jėgoms, gyvybės troškulys jame būtų sublimavęsis menine kūryba. Galingas bus buvęs šis troškulys, iš džiovininko lovos prabilęs sulietuvintaisiais Wilhelmo Telio, baironiškojo Kaino ir Konrado Valenrodo balsais! Šis kūrybiškasis troškulys, žandarams jau besiruošiant iš jo antkapio kapoti lietuvišką užrašą, ir yra Kudirkos misterijos šaltinis, jo neužmirštamumo laidas. R.L.

VYGANDAS

DRAUGAMS

*Jau obelys pražydo baltos
Ir kvapą svaigų vėjai neša.
Už ką šią taurę man pakelti,
Už ką išgerti paskutinį lašą.*

*Už jus, draugai, kur rūdą kasat,
Kur auksą semiat Rusijos valdovams,
Geriu aš vyno paskutinį lašą,
Jaunystės žiedą laisvei paaukojęs.*

*Tiek metų nešam kryžių vėną,
Tiek metų džiūsta mūsų krūtinės,
Už jus draugai, šią puikią dieną
Geriu aš lašą paskutinį.*

1957 m. Lietuva.

IŠ ARTI IR IŠ TOLI

Naujų Metų sutikimą Bostono santariečiai rengia drauge su Sporto Klubu Dainava. Iškilmės nuo 8 val. vak. vyks patrauklioje Aperion Plaza salėje (575 Warren St., Roxbury). Kainuos \$15 porai, \$8 individui ir \$6 jaunimui. Įėjimas tik su pakvietimais, ir norintieji prašomi iš anksto užsirezervuoti sau pakvietimus adresu: Alf. Želvys, 177 H St., So Boston, Mass.

Bostono santariečių žiemos stovykla rytinių pakraščiu jaunimui įvyks tuoj po Naujųjų Metų, atostogiškai prailgintam savaitgali, New Hampshire snieguotuose kalnuose. Stovykla tęsis nuo sausio 1 ligi 4 d. ir bus įsikūrusi svetingame Lake Shore Manor (kur ir praėity triukšmauta bei klausytasi), Laconia, N.H.

Bostono Santaros filisteriai savo metinį 10 dol. mokestį šiemet skiria Algimanto Mackaus eilių rinkinio *Jo yra žemė* išleidimui. Regina Leveckytė įmokėjusi šį metinį mokestį tapo knygos Garbės Leidėja. Bostono skyrius kol kas, kaip ir „Kanairelė“ leidžiant, pirmąją lešų sukaupime, surinkęs 52 dol.

Dr. Vinco Kudirkos minėjimas New Yorke įvyks gruodžio 6 d. Sheraton-McAlpin viešbutyje, Manhattan. Programoje dalyvauja Dr. J. Pajaujis,

Dr. K. Ostrauskas, H. Kačinskas ir I. Vasilūnas. Minėjimą rengia Šviesa ir Santara.

Liet. Stud. S-gos New Yorko skyr. valdybą sudaro: V. Krivickas, A. Butaitė, D. Statkutė, R. Penikas ir J. Birutis. Revizijos komisiją — S. Novickis, K. Škėmaitė ir L. Stanaitytė. New Yorke lankėsi Federacijos pirm. dr. J. Valaitis ir matėsi su vietos aktyvesniaisiais žmonėmis — Fil. Santaros, Stud. Santaros ir Fil. Kolegijos nariais.

V. Vaitaitis išrinktas į Baltijos Akademines Federacijos valdybą. Šią federaciją sudaro New Yorko lietuvių, latvių ir estų studentai.

Rimas Kalvaitis išrinktas Studentų Sąjungos Philadelphijos skyr. pirmininku.

Santaros Garbės Filisteris Romas Viesulas dalyvavo Muenchenė išstatytoje lietuvių grafikų parodoje.

Ceslovas Melsbakas išrinktas Stud. S-gos Clevelando skyriaus pirmininku.

Vladas Eikinas iš Brocktono paskirtas Centro Valdybos įgaliotiniu Rytiniams Pakraščiams.

Filisteris Albertas Kerelis pirmininkauja Chicagos skautų stovyklos administraciniam komitetui.

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, artl 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

GERA PROGA

RAŠTIKIO ATSIMINIMAMS PERSKAITYTI

„Naujienos“ yra pardavusios geroką pluoštą Stasio Raštikio, buvusio Lietuvos Kariuomenės vado, atsiminimų. Kas turi nesuteptą pirmąjį jo atsiminimų tomą, gali dabar, be jokio primokėjimo, iškeisti jį į antrąjį tomą.

Antrasis tomas kainuoja 7.00 doleriai. „N.“ Adm.

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knygą **LIETUVA BUDO**. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsuntė Petrui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusių įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švaisto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasiūsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: **NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.**

Naujausieji leidiniai

NAUJIENOSE galima gauti šias knygas:

1. Prof. Vaclovui Biržiškai atminti, 24 puslapių knygutė, išleista mokslininko laidotuvių proga. Kaina \$1.00.

2. Prof. Vaclovo Biržiškos „Senųjų lietuviškų knygų istorija“. Kietais viršeliais \$6.00, minkštais — \$4.00.

3. Teodoro J. Kučinsko „Lyties garbinimas“, 144 psl., \$1.50.

4. Dan Kuraičio „Daug kraštų, daug žmonių“, \$2.00.

Knygas gausite paštu, jei pasiųsite pinigų tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 S. Halsted St.,
Chicago 8, Illinois

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL
—SATURDAY, DECEMBER 6, 1958

(Atkelta iš 5-to psl.)

dien statyti su mažomis ir kiekvienam veikalui galimomis pataisomis.

V. Kudirkos žodis, sakiny, sintaksė yra geresni už daugelį tuo metu lietuviškai rašusių, nežiūrint fakto, kad Kudirka rašė eiliuotai. Eiliuota kalba reikalauja daug didesnių pastangų. Čia neužtenka tik pasakyti — reikia pasakyti taip, kad tasai žodis būtų lengvai priimtas, įsimintas ir pasisavintas. Pav.:

*Karaliumi nebūsiu, tai juk būsiu
Da kunigaikščiu Lietuvos ir jus
Draskysiu, degysiu, naikysiu, plėsiu.*

Šią, dabar grubiai skambančią repliką galėtume ištaisyti:

*Karaliumi nebūsiu, bet kunigaikščiu
Lietuvos galiu aš būt ir jus,
Draskysiu, naikinsiu ir plėsiu.*

Bet ar tokiu vertimu mes sudarytume geresnį ryšį tarp aktorius ir ano meto žiūrovo?

Turime neužmiršti, kad visose V. Kudirkos verstinėse dramose, su mažomis išimtimis, yra vienas ir pagrindinis motyvas: *tautinis sąmoningumas*. Laisvos ir nepriklausomos sąmonės žadinimas, atskirimas ir atsiribojimas nuo rusų ir lenkų kultūrų. Šiam motyvui buvo viskas palenki. Tai buvo, žinoma, ir viso V. Kudirkos gyvenimo bei veiklos motyvas. Nemokytai, užguitai, vargų prispaustai, revoliucijai neparengtai tautai įžiebtį lygybės su valdančiais ugnį, teisę ir norą savistoviai gyventi, deja, nebuvo lengvas ir mažas uždavinys. Du veikalai ryškiausiai šiuos uždavinius sprendžia: tai "Orleano mergelė" ir "Vilius Telis".

"Orleano mergelė" yra grynai patrijotinė drama, atstovaujanti individualaus pasiryžimo bei pasiaukojimo klausimą. Šios dramos herojė gyvena tėvynės meile ir herojiškai miršta kovos lauke. Jos

pasiaukojimas yra vienas ir besąlyginis. Tėvynė jai yra viskas — net ir jos asmeniška būtis. Ji yra iškelta, išaukštinta iki šventumo, virsta tėvynės meilės simboliu. Veda moji mintis: *kiekviena auka už tėvynę yra didelė, kilni ir šventa*. Verta už savo kraštą kovoti ir mirti. Čia V. Kudirkos vertimas pasižymi švelniu lyrizmu, poetine nuotaka, meile kovotojui.

JOANA

*Da bus stebuklas —
Ir balandėlė vėl išlėks balta,
Iš aukšto nusileis, kaip tas erelis,
Ant vanagų, tėvynę draskančių.*

(Orleano mergelė, VI t. 13 psl.)

"Vilius Telis" šia prasme yra priešingybė "Orleano mergelėi", nors pagrinde taipgi patrijotinis veikalas. Skiriasi tuo, kad čia nėra nė vieno pirmyn prasiveržusio herojaus — herojus čia visa tauta, šveicarų tauta, kaip parafrazė lietuvių tautai. Visi lygiai kovoja, visi lygiai rizikuoja ir visi lygiai neša atsakomybę ateičiai. Vilius Telis yra tik paskutinis lašas, pripildęs jau ir taip pilną nepasitenkinimų taurę. Į šį veikalą V. Kudirka buvo sudėjęs daugiausia vilčių matyti jį prigyjusį ano meto skaitančioje visuomenėje, ypač teatruose. Jis ir išverstas, mano supratimu, geriausiai. Nėra abejonės, kad V. Kudirka tikėjosi ir rusų cenzūros palankesnio sprendimo. Mat, ši drama nėra jau tokia revoliucinė, kaip iš pirmo žvilgsnio atrodo. Ji daugiau tautiškai socialinė, mažai ką bendro turinti su nepagrįstu idealizmu — jėga naversti valdžią. Tiesa, ir čia aiškiai siekiama politinės laisvės ir tam tikslui visa tauta sujuda, sukykla, tačiau šis spontaniškas valstiečių prasiiveržimas yra iššauktas ne priespaudos, bet *netiesos*. Paniekinimas, atėmimas jiems priklausančių teisių priverčia šveicarus sukilti. O kiekvieno žmogaus pareiga ginti save, stengtis pagerinti esamą padėtį ir t.t. Taigi "Vilius Telis" vaizduoja ne sukilimą prieš

valdžią, o tik bruzdėjimą prieš neteislingą tironą, uzurpavusį teises, kurios jam nepriklauso. Svarbiausia, kas šioje dramoje idealizuojama, tai *tautos vieningumas*. Šūkis — visi už vieną, vienas už visus — puikiai įkūnytas. Dideli dalykai, kaip tautos laisvė, tiesa, garbė tik vieningai ir tartinai veikiant pasiekiami.

Kaip jau minėjau, ši drama geriausiai išversta. Jos turinys atitiko V. Kudirkos troškimų pasaulį. Sakiniai čia virtę idėjiniais šūkais — lakiais ir trumpais. Gausu čia gražių išsireiškimų, dramatiinių perėjimų. Nuo originalo nukrypimai veik nežymūs.

*Wir wollen sein ein einzig
Volk von Bruedern,
In keiner Not uns trennen
und Gefahr,
Wir wollen frei sein, wie
die Vaeter waren,
Eher den Tod als in der
Knechtschaft leben!
Wir wollen trauen auf den
hoechsten Gott
Und uns nicht fuerchten vor
der Macht der Menschen!*

V. Kudirkos vertimas:

*Viena tauta
Mes būsime ir nepleisime vienas kito
Pavojų ar vargę. Mes būsime
Liuosi, kaip mūsų tėvai; numirt vėlyk,*

*O ne gyvent vergystėj! Danguje
Sudėkim liūkestį, o mums galybė
Žmonių nebus baisi!*
(Vilius Telis, VI t. 223 p.)

Pelk užsisakė Griniaus atsiminimus

Mrs. M. Gr. Pelk, gyvenanti Racine, Wisconsin, pirmoji atsiliėpė į Dr. Kazio Griniaus Komiteto atsišaukimą ir užsisakė buvusio Lietuvos prezidento atsiminimų antrąjį tomą. Ji vietos pašte tuojau išpirkė \$5.00 Money Orderį ir atsiuntė komitetui.

Mrs. Pelk yra didelė lietuviškos knygos mėgėja. Lietuvoje ji yra turėjusi knygų ir laikraščių kioską, o čia panaudoja kiekvieną progą naujai knygai įsigyti.

Komitetas būtų labai dėkingas, jei ir kiti lietuviai inteligentai pasektų Mrs. Pelk pėdomis ir iš anksto užsisakytų antrąjį Dr. Kazio Griniaus raštų tomą.

Čekius arba Money Orderius prašome siųsti tokiu adresu:

Dr. Kazio Griniaus Komitetas
1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE"

SKOLINK IŠ STANDARD UŽ ZEMESNĮ NUOŠIMTĮ TAUPLYK PAS STANDARD—

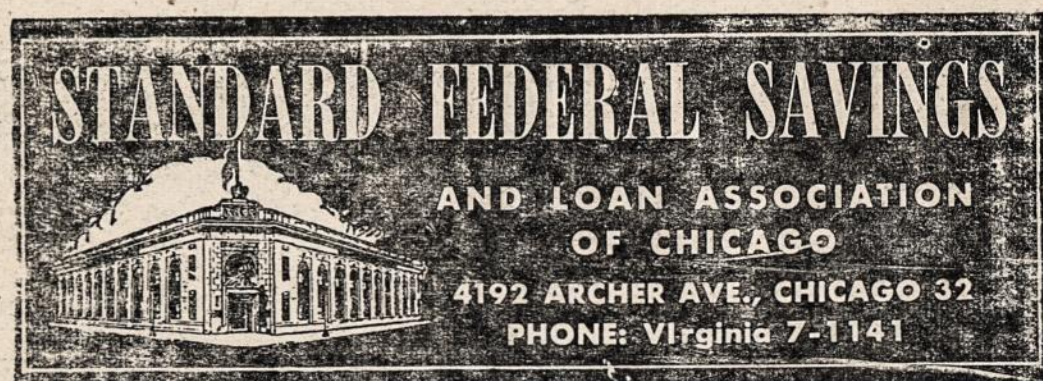
Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaroma.

7 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.—SATURDAY, DECEMBER 6, 1958

\$500 iki \$1,500 nuolaidos naujiems 1958 m. automobiliams

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

Daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.
Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

U WILL LIKE US
CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
SALES and SERVICE

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Lietuvių didžiausia ir patikimiausia automobilių prekyba.

Keista, bet faktas

Kaip tokius pavadinti?

Londonas, Anglija. — Britų medicinos žurnalas aprašo 6 savotiškus ekscentriškus — 3 iš jų vyrai ir 3 moterys, vadinami labiausiai supiaustytais žmonėmis pasaulyje. Jie prasimano įvairiausias ligas, kad tik galėtų įtikinti gydytojus, jog jiems reikalinga operacija.

Vienas jų, apgaulingu būdu patekdamas į ligonines, turėjo jau 120 operacijų!

Daugiausia operacijų jiems padaryta viduriuose, bet vienas iš jų šešių turėjo Anglijoje ir Kanadoje net keletą galvos operacijų! Tas "pacientas" atrodė gana gerai, yra 40 metų amžiaus ir turi nepaprastą talentą sugalvoti ir pasakoti vokiečių "Daktaro Münchhauzeno" tipo fantastines pasakas.

Viena tos grupės moteris, kurios visa apatinė kūno dalis nuo daugybės operacijų yra paversta ištisiniu "arimu", pasisakė daugumą operacijų turėjusi atvykdamą į Houston, Texas.

Vienas tos šešerių grupės yra airis, vadinamas "tikru baronu Münchhauzeno". Jis gali kraujuoti savo noru. Jis gali išsišaukti kraujo bėgimą iš nosies, ausų ir burnos ir bendrai pradeda savo seansus kraujo apytakoje stovėdamas ar sėdėdamas. Bet atsargumo dėlei savo vaidinimus jis visada rengia arti ligoninės.

Šaltas šulinio vanduo įkaito iki 110 laipsnių

Illinois ūkininkas Chalmer Lovdahl, 67 metų, prie Monmouth, Ill. rengiasi nuo Naujųjų Metų su visa šeima apieisti savo ūkį, kuriame gyvena nuo 1922 metų, bijodamas, kad jo ūkis, gal būt, yra ant "ugniakalnio". Vienas iš dviejų šulinių prie namų, kuris per 36 metus teikė geriausią, kristoliniai tyrą ir lediniai šaltą vandenį, nuo praėjusio rugpjūčio mėn. pradėjo duoti karštą vandenį. Pirma tokį, jog galima buvo jame daryti šiltas vonias, vėliau tokį, kad buvo galima virti kavą — lygiai 110 laipsnių! Idomiausia, kad tas šulinys yra tik 25 pėdų gilumo, kai kitas už keliasdešimt žingsnių esąs 125 pėdų gilumo šulinys tebeduoda kaip daves šaltą vandenį.

Susidomėję įvairūs autoritetai ir Illinois universiteto mokslininkai negali išaiškinti paslapties. Illinois valst. vandens inspektorius žada pradėti gręžimus, norėdamas patirti, ar yra pagrindo baimintis, jog, gal būt, gilumoje rengiasi prasiveržti į viršų vulkanas.

"Gyvenome 36 metus, išauginome 10 vaikų. Vulkanas mus nebaido. Vienintelis dalykas, kas labai nepatogu, tai visą laiką karštas vanduo", — sako savininkas.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Trečiadieniais. Kitu laiku susitarus
Ofiso telefonas: PROspect 8-3229
Rezid. telefonas: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradienį nuo 1-5, Trečiadienį ir Šeštadienį tikrai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smegenų ligos, chirurgija
DR. K. NASVYTIS
proto-nervų ligos
104 SO. MICHIGAN AVE.
Kambarys 615
FRontier 6-0304 — RANDolph 6-1190
(Rez. tel.: Batavia, Ill. 4287-M-1)
Konsultacija tik susitarus.

Ofiso telefonas: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEVERly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2423 WEST 63rd STREET
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštadienį nuo 12:30-2:30 val. popiet. Trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.
Telef. ofiso: WA 5-2017
Res.: PR 8-4255

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuviai Gydytojai)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO 49th CT., CICERO
Kasdien 10-12 ir 4-7 val. Trečiadienį ir šeštadienį tik 10-12 val.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepiate šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4148 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antradienį, ketv. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtadienį 1-4 popiet, antradienį ir penktadienį 5-8 val. vak. Neradus, skambinti mano asistentui
DR. V. REKLYS, tel.: RE 7-2806

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštadienį nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(ėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 4645 SO. ASHLAND AVE.
Ofiso valandos: nuo 3-8. Trečiadienį, šeštadienį ir sekmadienį tik susitarus.
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namu telefonas: PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLIFFside 4-7896
Rezidencijos: WALbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šeštadieniais 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
OFISAS: 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antradienį, trečiadienį ir penktadienį 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telefonas: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonas: GIBson 8-6195
Valandos: pirmad. ir ketv. nuo 5 iki 9 val. vak., antradienį ir penktadienį nuo 1 iki 5 val. popiet, šeštadienį nuo 2 iki 4 val. popiet, trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaškevičiūtė

(VAŠKEVIČIŪTĖ)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštadienį 1-4 popiet trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS
4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2241
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31st gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadienį 1-4 val. po pietų. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.

Tel. off.: FR 2-4841, 9 A.M.—5 P.M.
Tel. res.: AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9:00

Dr. Justina ŽIRGULIS

Specialybė įvairios nervų ir proto ligos—vaikų ir suaugusių.
PITTSFIELD BUILDING, Kamb. 621
55 E. Washington St., Chicago 2, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

CHICAGOS ŠVARIASIAUSIOS IR MODERNISKAUSIOS DARŽAS

BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

GRADINSKAS

NEMOKAMA
TAISYMO GARANTIJA
televizijoms pirktoms pas mus
Priimam senas • Duodam išsimokėtinai.
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdada kasdien. Sekmad. uždaryta.

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta), šeštadienį 10 ryto iki 3 p. p.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadienį, penktadienį ir šeštadienį 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YARds 7-6616
Nuo 10:00 val. ryto iki 8 val. vakaro.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daroma su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.

VALANDOS:

Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU

(MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituania Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

STANKUS

Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekyboms pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.

Ofiso ir namų telefonas:

PROspect 8-2013

7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmadienį 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

SATURDAY, DECEMBER 6, 1958

Gudų naujienos

Žymus kooperatininkas Advardys Budzka neseniai mirė Chicagoje, sulaukęs 76 metų amžiaus. Tai buvo vienas iš nedaugelio užsilikusių gudų tautinio atgimimo pirmūnų. Veikė Vilniuje, Rygoje ir kurį laiką ištremime (iš okup. Lietuvos) Kaune. Čia jisai dirbo su a.a. prof. P. Šalčium. I Pasaulinio karo metu Petrapily leido laikraštį "Dzian-nica" ir įsteigė leidyklą "S'vietac".

Komp. Aliaksiej Turankou, autorius operos "Kvietka ščas'cia", vėliau perdirbtos vokiečių okupacijos metu į "Na Kupalle", daugybės romansų ir dainų (gudų poetų žodžiai), "Bielaruskaja Siuita" ir kt., Sovietams okupavus Gudiją 1944 m. buvo ištremtas į koncentracijos stovyklą, iš kurios sugrįžo į Mienską tik 1956 m. ir mirė šiemet.

Gudijos SSR 40 m. sukaktis, kuri turėtų būti švenčiama 1959.II.1 d. plačiai aptariama laisvojo pasaulio gudų išeivijos spaudoje. P. Zalužny Miuncheno savaitrašty "Bac'kauščyna" primena ta progą, kad prieš 40 m., būtent 1918.XII.30 sovietai Smalenske žadėjo įtraukti į tąją respubliką taip pat ir Smalensko bei Mogiliavo buv. gubernijas, bet pasitenkino vėliau sutvėrus respublikėlę iš... 6 apskričių vienos tik buv. Miensko gubernijos!

1924 m. VI Gudijos sovietų suvažiavime dalyvavo Kalininas, Tuchačevskis ir lenkai F. Kon bei T. Dombal. Suvažiavimas praėjo visokių iškilmių ženkle, smarkiai grasinta Lenkijai. Po to Mienske gudų komunistų tarpe pradėjo kalbėti apie antrą "Mongolijos projektą". Esą Gudija turėtų išstoti iš SSSR ir pradėti "viena pati" karą prieš Lenkiją, siekdama atgauti visą Vakarų Gudiją, o SSSR paskui gražinti Gudijai jos rytų kraštus...

Lietuvos archyvo bylos apie Kolosą, vieną žymiausių gudų rašytojų mirusį 1956 m. surastos Vilniuje ir dabar paskelbtos Miensko spaudoje. Kolas (tikr. Kanstancin Mickievič) baigė seminariją trečiuoju iš eilės. Buvo paskirtas į Pinsko apskr., kur seminarijos vadovybės teigimu "gyventojai visai nesupranta raštingumo naudos ir labai nenoriai siunčia vaikus mokyklon". Kolas buvo laikomas labai rimtu mokytoju, kuris "gerai pažįsta vietines sąlygas ir valstiečių būitį, mėgsta valstiečius ir net tyrinėja juos..."

Gudiškas "Pasternakas" surastas Mienske. Tai Aliaksiej Kulakoūski, buv. žurnalo "Maladošc" redaktorius ir autorius tame žurnale išspausdintos apysakos "Dabraselecy", kurią dabar perspausdino

Miuncheno "Bac'kauščyna". Apysaka pripažinta labai silpna ir rodo tiksliai blogus gyvenimo reiškinius bei neigiamus sovietų kolūkio valdininkų tipus. Autorius jau atliko viešąją atgailą ir atleistas iš redakcijos, o redakcijos nariai vis dar atgailauja...

Gudų literatūros savaitė Lietuvoje įvyko šį rudenį. Iš Gudijos į Vilnių atvyko net 16 rašytojų, kurių tarpe ir žymūs Maksim Tank, P. Broūka ir P. Hlebka. Lietuvių spaudoje buvo paskelbta nemaža vertimų iš gudų kalbos, bet išimtinai jau sov. rašytojų. Gudai apėmė ir kitus Lietuvos miestus, o Lietuvos SSR Aukšč. Tarybos prezidiumas apdovanojo gudus garbės raštais "Už nuopelnus liet. literatūros Gudijoje populiarizavime".

Tremia ir bebrus! Didžios Be-rezos (deš. Dniepro intakas) rajone yra nemaža bebrų. Sovietai veža juos į Rusiją, Lenkiją, Vokietijos sov. zoną. Šiemet pagauta 177 bebrai, ir išvežti į Novosibirsko apygardą... Ten galės susitikti su seniai jau ten "apgyvendintais" gudaais.

"Z historyj Bielarusi". Taip vadinama nauja prof. dr. J. Stankievičiaus knyga, išleista šiemet Brooklyne. Autorius rašo apie gudų d. kunigaikščius, teisės istoriją, gudų tautinį atgimimo laikotarpį (1902-1915) ir Gudijos istoriją bei rusų juodašimčius. Knyga turi 112 pusl., kaina 95 c. Galima išsirašyti: Dr. J. Stanke-vich, c/o Fr. Skoryna Society, 6 Vandervoort Place, Brooklyn 37, N.Y.

"G u d ū" teatruose Mienske. Operos ir baleto valstybinis teatras pradėjo sezoną... Kalinino (seniau vadinama Tverė) mieste rusų klasiko Borodino opera, Kupalos teatras užbaigė sezoną *brazilų* dramaturgo pjese ir pradėjo naują sezoną... Kyjevo mieste rusų sovietinio dramaturgo veikalo pastatymu. Tas pats teatras Pabaltijo dekadose metu paskelbtas laureatu už *turkų* dramaturgo vaidinimą, o gudų teatr. institutas atkreipė dėmesį diplominiu darbu apie

rusų M. Gorkio pjese "Na dnie". Kompoz. M. Kulikovič teigia "Bac'kauščyna" savaitraštyje, kad rusifikacija žudo tautinį meną, gudų dramaturgų veikalai dekadose neturi pasisekimo.

Pranciškus Skaryna ir Lietuvos Statutas 1529 m. Statuto turinio tyrinėjimai rodo, kad jame labai vykusiai suderinti seni Lietuvos ir Gudijos papročiai su naujomis tolaikinio teisės mokslo idėjomis, rašo I. Jucho "Bielarus" laikraštyje ir prieina išvados, kad pirmasis Vilniaus spaustuvininkas, gudų daktaras Pr. Skaryna, kuris 1522-1529 m. gyveno Vilniuje, būtinai turėjo dalyvauti Statuto surašyme. Tikrai Skaryna čekų Prahoje 1517-1519 m. išleido 23 knygas, o Vilniuje per 8 metus tik 2, reiškia buvo užimtas kitu darbu. Dar šio šimtmečio pradžioje lenkų mokslininkas Linde nurodė, kad III Statuto ištraukos iš Biblijos paimtos iš Skarynos Biblijos vertimo. Palyginimas Skarynos vertimo su I Statuto kalba rodo, kad tas vertimas turėjo įtakos Statutą rašantiems.

Minsko Valst. Universitete šiemet istorijos fakultetą baigė 330 studentų (gudų 213, rusų 70, ukrainiečių 40, žydų 7); chemijos f-tą 349 (gudų 224,

rusų 76, ukrainiečių 41, žydų 8). New Yorko žydų laikraštis "Facts" laiko tokį mažą žydų studentų skaičių Mienske diskriminacija.

Policijos daliniai Gudijoje vokiečių okupacijos metu buvo atgabenti iš kitų kraštų ir susidėdavo iš tų kraštų piliečių. A. Haubicki "Bac'kauščyna" rašo, kad rusų "solidaristai" labai mielai aprašinėja ukrainiečių, lietuvių ir latvių policijos dalinių veikimą ir visai nemini tikrojo Gudijos maro — rusų Kaminskio divizijos ir Radionovo brigados, kurios pasižymėjo tikrai ypatingu žiaurumu, vietinių gyventojų gudų prieverstinėmis "mobilizacijomis" ir panašiai. 1943 m. rudenį Radionovas su visa savo "armija" perėjo į bolševikų partizanų pusę...

A. Smalenciec

LIETUVIŲ AUDITORIJOJE kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį groja Lietuvos Auditorijos orkestras, muziko V. Jančio vadovaujamas. Jaunimas ir senimas kviečiami praleisti savaitgalio vakarus prie šokių muzikos. 3133-37 SO. HALSTED ST. VI 2-6172

Atidaryta nauja lietuviška valgykla, LITHUANIAN COOKING RESTAURANT, 3331 So. Halsted Street

Atidaro kasdien nuo 7 val. ryto iki 8 val. vakaro. G. ir Č. Petroniai, savininkai

Skaitykite Linksma Mėnesinį Laikraštį VĖPLA

Karikatūros, šaržai, anekdotai, feljetonai ir įvairūs humoras. Metinė prenumerata tik \$1.50.

Adresas: VĖPLA, 854—39th Avenue, Ville Lasalle, Montreal, Q. Canada

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtyje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiame namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmenišką atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiame patarimus.

IŠ RUTŲ ŠALELĖS

Idainuotas Alice Stephens Ansamblio ir orkestro 7 giesmių ir 10 dainų Long play Hi-Fi rekordas. Kaina \$4.50.

IREKORDUOTOS ŠIOS DAINOS:

1. St. Šimkaus "Kur bakužė samanota"
2. Č. Sasnausko "Karvelėli"
3. A. Vanagaičio "Dul-dul-dudelė"
4. J. Tallat-Kelpšos "Ne margi sakalėliai"
5. P. Sarpaliaus "Pas močiutę augau"
6. J. Tallat-Kelpšos "Sakė mane šokią"
7. A. Račiūno "Merguzėlė, lėlijėlė"
8. V. Misevičiaus "Apynėlis"
9. J. Žilevičiaus "Sėjau rūtą"

10. B. Budriūno "Išauš pavasaris"

IR ŠIOS GIESMĖS:

1. J. Gaubo "Sveika Marija"
2. B. Markaičio SJ, "Šventoje tyloje"
3. L. Šimučio "I Betlėjų bėkit"
4. B. Markaičio SJ, "Piemenėliams"
5. M. Petrausko "Skubinkit, piemenys"
6. J. Švedo "Betlėjaus prakartėlė" ir
7. B. Markaičio SJ, "Eisi kentėt"

Jeį norite šį rekordą-plokštelę Kalėdoms, tai turite tuojau užsisakyti. Rekordai bus pagaminti lapkričio 1 dieną. Kad išsiuntimas būtų sklandesnis, nereikėtų bereikalingai susirašinėti, \$5.00 (\$4.50 rekordas ir 50c. įrašimas ir persiuntimas) tuojau siųskite tokiu adresu:

A L I C E S T E P H E N S

Chicago Conservatory of Music, 64 East Van Buren Street, Chicago 4, Illinois

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Dail. Jonas Rimša iškilo Pietų Amerikoje

Boliviečiai jį pamilo

Dailininkas Jonas Rimša dar jaunas būdamas prieš 28 metus paliko savo tėvynę Lietuvą ir išvyko į Pietų Ameriką "laimės ieškoti".

Kaip ir kiekvienam ateiviui svetimame krašte nelengva prasimušti ir įsikurti, taip ir jam pradžioje buvo sunku įeiti į to krašto kultūrinį gyvenimą bei meno pasaulį. Bet savo pastangomis ir savimi pasitikėdamas Jonas Rimša ištvermingai siekė savo tikslo. Neilgai trukus J. Rimšos vardas pradėjo garsėti Argentinoje, Brazilijoje, Bolivijoje, Urugvajuje ir kitur. Viena paroda po kitos rengiama ir jo kūryba labai vertinama. Ypačiai boliviečiai tiek pamėgo Rimšos kūrybą, kad viena bolivietė poetė pasakė:

"... Me alegre tambien de que se siente Ud. contento. No puede ser de otro modo, cuando Ud. da su vida entera a la obra..." (Aš džiaugiuosi, kad Jūs taip pat esate patenkintas. Kitaip negali būti, nes Jūs visą savo gyvenimą įdedate į kūrybą).

Jis suprato Bolivijos žmones, pavaizdavo juos savo kompozicijose, jų spalvingas procesijas margaspalviuose drabužiuose, jų tradicines apeigas, karnavalus, kurie ten turi ypatingos reikšmės. Viena jo kūrinių reprodukcija "Eisena La Paze" buvo išspausdinta keliuose Lotynų Amerikos laikraščiuose bei žurnaluose. Daugelis Lotynų Amerikos meno kolekcionierių ir muziejų turi įsigiję Rimšos kūrinių.

Dabar dail. Jonas Rimša gyvena Buenos Aires, Argentinoje. Jo sveikata nėra pergeriausia, bet jis ir toliau kuria vis tokiu pat pajėgumu, kaip ir anksčiau. J. Rimšos tapyba yra charakteringa savo koloritu ir laisva technika. Jis tapo stambiais teptuko pabraukimais ir grakščiomis linijomis, kurios subordinuoja kompozicijos struktūrą. Kai kuriais atvejais primena tapybos ir grafikos stilių. Čia spausdinama nuotrauka "Motina" primena vitražinę kompoziciją, kur kartu juntama ir architektūrinė forma. Kone visuose J. R. figūrinio žanro kūriniuose viešpatauja pergaltės triumfas, kažkokia nekasdieninio gyvenimo realybė, bet ir nuo nuobodžios žemiškos realybės žmogus nesiskiria, jis gyvena, veikia religinėje ekstazėje. Jis suprato to krašto žmones, o jie suprato

jį ir laiko jį mėgiamiausiu savo dailininku.

Mažiau susipažinęs asmuo su tapybos menu Joną Rimšą palaikys ispaniškos mokyklos dailininku, kaip panašiai Meksikos ir bendrai visos Pietų Amerikos plastinis menas turėjo ispaniškos mokyklos bruožų. Rimšos koloritą dominuoja geltonos, violetinės ir kitos tamsios spalvos, susiliejusios į bendrą visumos simfoniją. Jonas Rimša savo tobulumo tapyboje pasiekė Pietų Amerikoje. Piešinys pagrįstas tvirtais kontūrais ir, kaip jau minėta, tvirta tikra linija. Detalės savo esmę vertę įgauna kartu su drąsiais teptuko pabraukimais.

Buenos Aires einas lenkų "Głos Polski" "Kultūra ir žinios" skyriuje 1953 m. liepos 17 d. įdėjo Piotr Pawluczuk'o straipsnį apie dail. Joną Rimšą. Kritikas sako:

"Jonas Rimša yra išskirtinas talentas, stiprus simfonijų dainininkas, spalvų poetas. Neseniai aš jį pažinau. Žmogus viršija daugelį žmonių savo pranašumu. Neaukštas, menkutis, bet labai švelnaus būdo žmogus, einas laimingu kūrybos keliu. Vartome, observuojame jo gausius kūrinius, vartome paveikslus, tokius švelnius, lyg būtų moteriškos rankos koloritas ir su mieliais vaizdais. Jau prieš porą metų mačiau jo parodą, kurią išstudijavau. Pasirodė, kad jis yra vėl kitoks, taip, kaip Michelangelo buvo. Bet jo išstatytieji kūriniai Mulero galerijoje dar gražiau šviečia. Figūros piešiamos tamsiu, sodriu koloritu, yra harmoningame sąskamby ir niekad neišsiskiria iš bendros gamos. Ir taip spalvinga jo paletė praturtinama šviežiais dažais, kai kuriuose kūriniuose ypatingai ryškiai pastebima. Tačiau kiekviena dėmė, padėta ant drobės plačiu brūkšniu, yra padiktuota dailininko intencijos".

Jonas Rimša jaučiasi esąs lietuvis, neužmiršęs savo gimtosios kalbos, nors jis laisvai vartoja ispanų ir rusų kalbas. Jo broliš taip pat gyvena Argentinoje. Dail. Rimšos tėvas buvo Kauno siuvėjas Laisvės alėjoje ir buvo atvykęs į Pietų Ameriką. Bet jis yra jau miręs.

JONAS RIMŠA

MOTINA

A. L. Dailininkų S-gos paroda atidaroma šį vakarą

Praėjusių metų spalio 20 d., atidarant Čiurlionio Galeriją Čikagoje, kartu buvo surengta ir Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos narių meno paroda.

Šį vakarą 6 val. Čiurlionio Galerijoje (Jaunimo Centras, 5620 S. Claremont Ave.) įvyksta antroji kasmetinė sąjungos narių meno paroda. Dalyvauja daugiau kaip 20 dailininkų, ne tik čikagiškių, bet ir kitur gyvenančių, New Yorko Gintaro skyrius ir pavieniai nariai. Paroda įvairi ir įdomi. Be aliejinės tapybos, kas sudaro eksponatų daugumą, apstu grafikos, akvarelės ir kitomis priemonėmis atliktų kūrinių.

Į sąjungą įstojo Čikagoj gimusi talentinga menininkė, baigusi Čikagos Meno institutą ir dėstanti meno dalykus mokykloje, Dalia Zolpaitė-ONDRIK. Ji patiekė keletą puikių akvarelės kompozicijų. June Lukošaitė, taip pat baigusi Čikagos Meno Institutą, išstatė kolažą bei mišria medžiaga atliktų darbų. Iš jaunesniųjų kolegų Vl. Vaičaitis ir Jonas Tričys stipriai reiškiasi tapyboje.

Newyorkiečiai P. Puzinas, Vitkus ir Č. Janušas su savo kūriniiais jau ne pirmą kartą lanko Čiurlionio Galeriją.

Am. Liet. Dailininkų S-ga kartu su šia tradicine meno paroda prisimins Č. Galerijos metinę sukaktį, kuri per metus laiko su viršum atliko didelį darbą — davė gausių parodų. Šių metų rudens sezonui prasidėjus įvyko jau trys parodos: spalio 4 d. a. a. Ig-

no Šlapelio ir J. Kaminsko pomirtinė paroda; lapkr. 1 d. M. Šileikio paroda, ir lapkr. 23 d. — Laisvės Kovų Muziejaus atidarymas ir paroda ryšium su 40 metų Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimu. Po Naujų Metų bus daugiau reikšmingų meno parodų.

A. L. D. S-gos parodos rengimo komisiją sudaro: Ant. Rūkštelė, Vl. Vaitiekūnas ir Jonas Tričys. Lietuvių visuomenė yra kviečiama pamatyti šią kolektyvinę parodą.

Čiurlionio Galerijos biletai

Čiurlionio Galerija yra išleidusi specialius biletus, kurie galioja visoms Č.G. vykstančioms parodomis vieniems metams. Prie budėtojo staliuko juos bus galima įsigyti sumokant \$2.50 už vieną. Su biuletu parodų lankytojas sutau po mažiausiai \$8.00.

—Vyt. Maželis Jaunimo Centre (2 aukšte) turi gausią foto portretų parodą, kurią verta pamatyti. Didelėje portretų kolekcijoje yra apstu įžymių asmenų, visuomenės veikėjų, profesionalų ir kt. Visos Maželio foto nuotraukos nėra eilinės, bet prityrusio meistro darbas.

— Winslow Homer, didžiojo Amerikos tapytojo paroda Nacionalėje Galerijoje Washington, D.C. buvo atidaryta lapkričio 23 d. Išstatyta 242

(Tęsinys 11-me pusl.)

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, DECEMBER 6, 1953

Mieško ar Meška?

Kaip karalius Mieško I įkūrė Meškaviečius

Lenkai labai didžiuojasi savo pirmąja ir paskutiniąja dinastijomis — Mieškais ir Jogailomis. Kiek istorijos anks-tybuose rūkuose užmatyti, Mieszko I, tariamai pirmasis lenkų karalius, istorinės Lenkijos įsteigėjas, gyvenęs apie X šimtmetį, buvo kilęs iš paprastų žmonių, valstiečių, lenkiškai tariant „chlopų“.

Prasidėjus gana įdomioms diskusijoms lenkų spaudoje apie Lenkijos valstybės pradžią ir jos įkūrėjus, neprošali bus paminėti ir „Dziennik Chicagoski“ straipsnis „Jak Mieszko I-szy Zalozył Mieszkowice“ (Kaip Meška I-sis įkūrė Meškaviečius):

„Mieškos žemė yra didžiausioji slavų žemė. Ji turtinga javais ir mėsa ir medumi ir žuvimi. Su ja rubežiuojasi rytuose Rusė, šiaurėje Prūsai“. Taip apie Mieško I viešpatavimo laikų Lenkiją pasakoja arabų keliautojas ir pirklys Ibrahim. Arabų pirkliai tuomet keliaudavo po visus Europos kraštus, atgabendami ir prekiaudami įvairiais svetimų šalių dirbiniais. Toks pirklys buvo ir Ibrahimas, gyvenęs X amžiuje. Jis aprašė kraštus, kuriuose buvo keliavęs, be kitų ir Mieško I kraštą, Lenkiją“.

Mieška valdęs išmintingai ir teisingai. Jis stengėsis išplėsti ir sustiprinti savo valstybę, visų pirma užsitikrindamas nepriklausomumą nuo vokiečių. Tad pastatęs eilę pilių įsitvirtinimų pagal Udros (Oderio) upę.

Kartą apkeliaudamas savo pilis Udros paupiais Mieška I nuklydęs toliau į girią, kur radęs labai gražią aikštę, kurios viduryje augęs galingas ąžuolas, o po ąžuolu dvi didžiulės meškos medų beko-pančios. Pajutusias Miešką ateinantį, meškos pasiruošusios kovai, kuri ir įvykusi. Kai karaliaus dvariškiai atskubėjo, Mieška ilsėjosi, pagaliu (oszczep) abidvi meškas užmušęs.

Karaliui ta vieta taip patikusi, jog jis nutarė čia įsteigti dar vieną gardą (grad) savo valstybės vakarų sienoms sustiprinti. Tokia buvusi Meškaviečių ar Meškavietės pradžia, kaip ją paduodą legendos. Meškavietėje esanti sena bažnytelė, kurios bokšte tebesąs labai senas varpas, vadinamas herbiniu varpu, dėlto, kad tą varpą prieš daugelį šimtmečių atliejant, varpininkas jo vidaus pusėje įspaudęs to miesto herbą: *dvi meškas po ąžuolu*. Tai esančios tos pačios meškos, kurias karalius Meška užmušė prieš 1,000 metų.

Būtų įdomu paspekuluoti: 1) Kaip vadinosi tie gotai-gudai-prūsai-lietuviai karaliai,

(Tęsinys iš 10-to psl.)

Homero aliejaus, akvarelės ir įvairiausių grafiškų piešinių darbai, pasiskolinti iš viešų įstaigų ir privačių meno kolekcionierių. Nuo 1959 metų sausio 4 d. ši paroda bus perkelta į Metropolitan muziejų New Yorke.

Gražus Č. Galerijos leidinys

Neseniai buvo išleistas anglų kalba liuksusinis Čiurlionio Galerijos leidinys „Art Gallery of Čiurlionis“ su daugybe iliustracijų ir informacinės medžiagos. Kaina \$1.50. Ši gražų leidinį galima gauti parodos metu prie budėtojo stalo.

Keista, bet faktas

„Stebuklas“

Persidūrė širdį ir gyvena

Joseph Pitts, 46 metų, iš 736 N. Ada st., Chicagoje, peiliu persidūrė širdį ir policijos nugalėtas į St. Mary ligoninę tebėra gyvas ir jau „gerėja“. Jo 4 colių peilis perpiovė 3/4 colio storumo širdies išorinį raumenų sluoksnį, vad. myocardium, bet stebėtinu būdu neperpiovė jautriųjų širdies ir plaučių arterijų. Ligoninėje išimti iš širdies peilį operacijoje truko 1½ val. ir buvo atlikta pakviesto specialisto gydytojo, pirma rentgeno spindulių nuotraukomis nustatčius peilio poziciją širdyje, kuriai plakant peilio rankena visą laiką judėjo...

Pitts žmona, kuri pašaukė policiją, papasakojo, kad vyras grįžęs girtas ir pareikalavęs dar vieną dolerio brogai pirkti, o kai ši atsisakė, jisai ją išvijo iš namų. Žmonai nuvykus pasiskusti policijai, jis nuėjo į prausyklą ir persidūrė.

kurie pasak pačius lenkus istorikus (žiūr. Naujienas spalio 4 d. nr. straipsnį Istorinės Lenkijos gotiškai lietuviškoji genezė) įsteigė ir valdė Lenkiją anksčiau prieš Mieško dinastiją? 2) Kokia yra mitologinė Mieszko I pavardės kilmė? Legendos pasakoja, kad Mieško įsteigė Mieszkowice, kaip paminklą savo kovos su meškomis atminimui įamžinti. Jei tai būtų buvusi originali lenkiška legenda, tai Mieszko būtų įsteigęs ne Mieszkowice, o sakysim Niedzwiedzice, nes meška lenkiškai yra niedzwiedz, kaip ir pati lenkų legenda jas vadina. 3) Lenkiškai Mieško ir Mieszkowice nieko nereiškia, o lietuviškai skamba labai logiškai: karalius Meška užmušė dvi galingas meškas ir toje vietoje pastatė pilį Meškavietę.

Labai būtų įdomu, kad tais praeities lietuvių lenkų santykių klausimais ir mūsų istorikai pasisakytų! J. Pr.

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, DECEMBER 6, 1958

Žmonės išprotėja

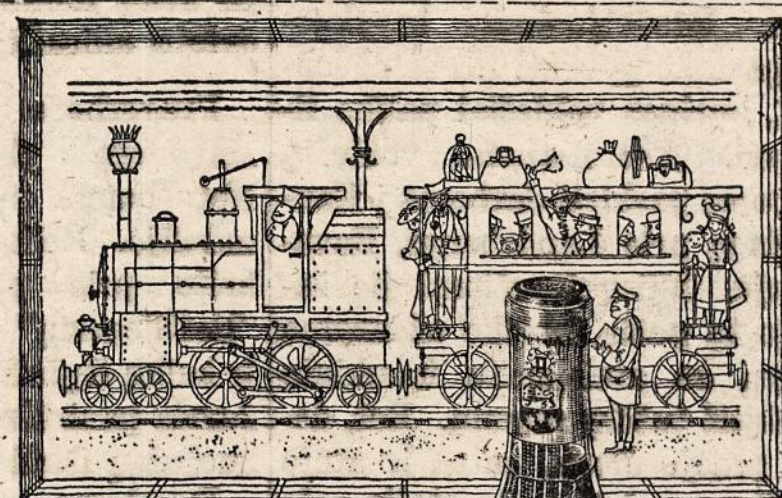
Žynus psichiatras susirūpinęs dėl proto ligų „epidemijos“

Dr. Gunnar Gunderson, Am. Medicinos Draugijos prezidentas, kalbėdamas psichiatrų konferencijoje Drake viešbut, Chicagoje, diskutavo naują sąvoką, kad proto ligos, atrodo, yra perduodamos iš žmogaus į žmogų ir net iš tautos į tautą. „Proto ligos pasiekė tokios proporcijos“, pareiškė jis, „jog šiandien galima vadinti pasauline epidemija“.

Kadangi medicina neturi mus.

užtektinai žinių apie proto ligas, ji tuo tarpu nėra pasiruošusi tą problemą išspręsti. „Mes žinom, kad sveikos idėjos gali būti perduodamos žmonėms masėse, todėl turim spręsti, kad nesveikos idėjos taip pat gali būti perduodamos“, sako dr. Gunderson.

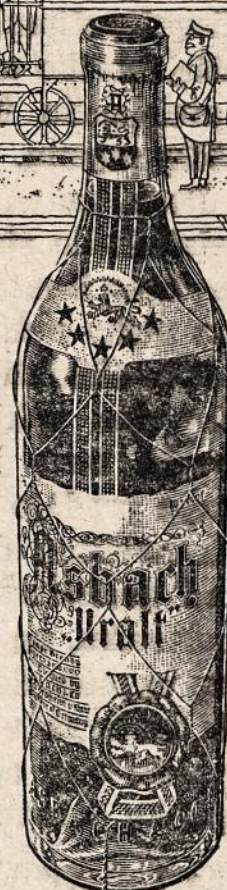
Dr. Jonas Salk, anti-polio skiepų išradėjas, skatino, kad reikia plėsti tyrimus ir surasti biologines proto ligų priežastis. Jis spėja, kad smagenų narveliai (celės), gal būt, turi paveldimas „atminties“ formas, kurios jas daro atsparias prieš emocinius sutrikimus.

Asbach Uralt

Garsioji Reino Degtinė

German Distilleries Ltd.
175 Riverside Drive, N.Y. 24, N.Y.

8 years old
80° proof

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMĄ.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

ATVYKITE IR ĮSITIKINKITE

Mūsų kainos mažesnės negu kitur!

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš ritinio ir jums nukirps tiek kiek yra reikalinga vienai eilutei arba kelioms.

Didžiausias pasirinkimas visai šeimai, mažiems ir dideliems!

Toliau gyvenantieji gali gauti medžiagas pavyzdžius, ir jiems pasiūsyms kias medžiaga, kokių jie pageidauja C. O. D.

DIDŽIAUSIAS MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS. URMO PREKYBOS APYLINKĖJE

• SILKAS • VILNONES VIETOS IR ANGLEVIOS MEDŽIAGOS. • VELVET, • MEDVILNĖ, LININĖ IR LANGANUS UŽUOLAUDŲ VISOKIŲ RŪŠŲ MEDŽIAGA.

Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.; Pirmadienį iki 7 val. vak.; Šeštadienį nuo 8:30 val. ryto iki 5 v. v.

HENRY S. FRAERMAN

215 WEST JACKSON at WELLS Tel. WEBster 9-4187

STERNTALIO STOVYKLA

(tęsinys)

Iš laisvųjų darbininkų tuojau po Velykų iš barakų dingo ir daugiau prie darbo nebepasirodė jugoslavai ir vietos slovėnai. Pirmieji svetimšaliai, kuriuos vokiečiai kur tai išvežė, buvo olandai. Išvežimo nelaukė italai: jie tą pačią dieną, kai uždarė fabriką, pasidalino grupėmis, nusiavė batus ir pėsčiom kaimų keliais iškeliavo į savo tėvynę, šiam kraštui kaimyninė Italiją, linksmai ir su dainomis. Ištuštėjusiuose barakuose pasiliko gyventi tik vieni lenkai, kuriuos vokiečiai paliko likimui. Mes lietuviai vokiečių buvome paskirti darbams į Kauferingą prie Landsbergo, Bavarijoje. Mūsų išvežimui jie žadėjo tą pačią fabriko uždarymo dieną su ateisiančiu traukiniu atsiųsti tuščių vagonų. Bet, deja, praėjo diena, antra ir atėjo trečia, o geležinkelio stotis apie jokių lietuviams išvežti atsiųstus vagonus nieko nežinojo. Tą klausimą toliau aiškinti nebebuvo kur, nes visa vokiečių fabriko vadovybė buvo išvykusi. Lietuvių tarpe pradėjo kilti nusivylimas ir neviltis: daug kas aiškino, kad greičiau mes sulauksimė bolševikų, negu vokiečių pažadėtų vagonų. Šeimų galvos, seniai, moterys vaikščiojo susirūpinę; kiti net apsiverkė, nes nežinojo, ką daryti.

Bėgame nuo bolševikų

Tokiai beviltiškai padėčiai tęsiantis fiziniai pajėgesnis elementas sugalvojo išeiti savo priemonėmis. Tuoju susidarė dvi grupės po virš dvidešimt asmenų kiekvienoje. Grupių dalyviai nekieno nebesaugomame fabriko rajone susirado mažus vežimėlius, į juos sukrovė savo turtą ir, tuos vežimėlius prieš save stumdami, dviem atskirom vilkstinėm pėsti iškeliavo į vakarus, toliau nuo bolševikų grėsmės. Nors iki 70 kilometrų jie galėjo be leidimo nusipirkti biļetus ir keliauti traukiniu, bet jie žygiavo savo kojomis todėl, kad tuo laiku traukinius ypatingu pamėgimu puldinėjo "tieffliegeriai" ir jų darbo vaisiai — geležinkelio linijose gulėję sudaužyti, išdegę ir nuo bėgių nuversti vagonai daug kam atimdavo norą keliauti traukiniu.

Sterntalio pėsčiųjų keliautojų skaičiuje priklausiau ir aš, tik as keliavau ne grupėje, bet dviese su stovykloje įgytu draugu. Savo turtą mudu pakrovėm ant mano draugo dviračio ir su mažu mokyklos žemėlapiu rankose, tą dviratį stumdami pirmyn, nuosavom kojom apleidome Sterntalį balandžio 6 d. 8 val. ryto. Kelionė pradėjom nepalankiam orui esant, nes pro tarpiais smarkiai lijo ir porą valandų praleidome slėpdamiesi nuo užpuolančio lietaus pas ūkininkus.

Pasirodo, kad tą patį rytmetį, kai mudu išvykome, į Sterntalio geležinkelio stotį atvyko vo-

kiečių pažadėti vagonai ir pamė ten likusius 70 lietuvių. Apie 11 val. dienos, žygiuodami į lėktuvų sudaužytą Pragerhofą, matėme šalia vieškelio pravažiuojančiame keleiviniame traukinyje Sterntalyje paimtus lietuvius. Pažįstami žmonės stovėjo prie atidarytų vagonų langų ir, pamatę mudu, šaukė ir mosavo rankomis. Mudu tuo pačiu atsakėme jiems. Tačiau prisijungti prie jų nebegalėjome, nes traukinys nesustojo ir po kelių minučių dingo iš mūsų akių.

Pragerhofe mudu pasukome Marburgo plentu į vakarus. Nors dangų dengė debesys, bet nebelijo. Keliose vietose į akis krito prie plento gulėjusios "tieffliegerių" aukos — išdegę ir kulkų išgraižyti sunkvežimiai. Žemės paviršius buvo išraižytas nuožulnų iškilimų.

Pavakary mudu prisivijome dieną anksčiau iškeliavusių pėsčiųjų lietuvių dvi grupes. Juos mes radome sustojusius pievo-

KLAJŪNAS

je. Virai gulėjo ir ilsėjosi, o moterys ant surankiotų sausąkių ugnies blėkiniuose puoduose virė valgi. Tų grupių sąstatą sudarė daugiausia šeimos, kitos net su mažais vaikais. Todėl jie žygiavo pamažu, dažnai pasiganydami, kaip klajokliai čigonai.

Toliau žygiuodami per aukštai iškilusių plokštumą rytų pusėje, kokių 25 kilometrų atstume, pamatėme mūsiškio Sterntalio fabriko kaminą. Buvo aišku, kad daugiau jo nebematysime ir, žiūrint į jį, buvo gaila Sterntalio ir ten praleistųjų dienų.

Partizanų pėdsakai

Nakvynę gavome pas ūkininką, kurio sodyba gulėjo prie pat plento. Gulėjome daržinėje ant kukurūzų šiaudų, ir, kol užmigome, aptarėme tokį kelionės planą: Slovėnijoje pasilikti negalima, nes čia, anksčiau ar vėliau valdžią perims Maskvos patikėtinis Tito. Dabar žygiuosime į Austriją, o iš čia traukiniu arba vėl kojomis bandysime patekti į Landsbergą, kur turėtų būti atvežti Sterntalio lietuviai,

kuriuos prie Pragerhofo matėme pravažiuojančiame traukinyje. Sekančią dieną mudviejų žygiuojamas plentas pradėjo leistis žemyn, vietomis gana staigiai ir leidosi be pertraukos maždaug 15 kilometrų ilgumo ruože. Pravažiuojantieji žemyn dviratininkai prašvilpdavo kaip "tieffliegeriai" ir šiurpas nukratydavo sąnarius, pagalvojus, kas atsitiktų su jais, jei jie griūtų. Aplink plentą stuksojo dažnai plikos uolienos.

Vidudienyje pasiekėme apskrities miestą Celje (jugosla-viskai), gulintį žemumoje. Šito miesto apylinkėse yra iškaskamos rudosios akmens anglys.

(Bus daugiau)

New Life Delicatessen

Namie gaminti delikatesai, maisto produktai ir šviežia mėsa.

3146 SO. HALSTED ST.

Victory 2-7666

Jonas Grinius, savininkas

"NAUJIENOS" PRANESA
TEISINGAS ŽINIAS

4711

Gifts for those we Love

Eau de Colognes
Perfumes
Combination Sets
Soaps

The complete >4711< line from bath to boudoir offers something special for each member of your family, and the dearest of your friends.

Priced from \$1.50 to \$12.00 plus tax.

A Secret Recipe Product imported from Cologne — the City of "4711" fame